

Møte onsdag den 31. mai kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 79):

1. Spørretime
– muntlig spørretime
2. Interpellasjon fra representanten Inge Lønning til helse- og omsorgsministeren:

«Private aktører har lenge hatt en viktig rolle som supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten. Disse aktørene har bidratt til en betydelig reduksjon i ventetiden for pasientene, og har samtidig sørget for mer helse for de ressursene som benyttes i helsetjenesten. Ifølge en rapport fra SINTEF Helse stod private sykehus for 45 pst. av veksten i dagkirurgisk behandling i perioden 2000–2004. Den gjennomsnittlige ventetiden (ordinært avviklede) for de som fortsatt venter på behandling, ble i perioden 2002–2005 redusert fra 194 dager til 88 dager. Regjeringen har imidlertid gått inn for redusert bruk av private kommersielle aktører i helsetjenesten.

Hvordan vurderer statsråden konsekvensene av redusert bruk av private aktører i spesialisthelsetjenesten med hensyn til ventetider og tilgjengelighet for pasientene?»

Presidenten: Representantene Jan Arild Ellingsen, Hans Olav Syversen, Tore Nordtun og Per Ove Width, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Sak nr. 1

Spørretime

– muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:02:58]: Den senere tid har det vært en serie hendelser som gjør at jeg finner grunn til å begynne å stille spørsmål ved lederskapet til den sittende regjering.

Først hadde vi lønnsoppgjøret, hvor det helt åpenbart var en underlig situasjon når statsministeren fant det for godt å gripe inn i deler av lønnsoppgjøret basert på at LO-lederen tok en telefon. Samtidig har Akademikerne og andre organisasjoner i næringslivet stilt spørsmål ved hvorfor ikke de får den samme behandlingen av denne regjeringen når de tar kontakt og ønsker den samme oppmerksomheten fra statsministeren og Regjeringen i forbindelse med *sin* del av lønnsoppgjøret.

Men det som kanskje har gjort saken enda mer alvorlig, er nattens hendelser. I går kunne vi se statsråd Enoksen ha et varmt forsvar for utnevning av Odfjell som styreleder i Statoil. Så kan vi altså i dagens nyhetsbilde se at også denne gang har LO-leder Gerd-Liv Valla ringt statsministeren, og plutselig er ikke Odfjell lenger kandidat som styreleder i Statoil. Dette begynner å få flere av oss til å stille noen spørsmål om hvem som egentlig leder dette landet – er det statsministeren, eller er det Gerd-Liv Valla? Det kan ikke være slik at hver eneste gang det kommer en situasjon hvor LO-lederen ikke liker utviklingen i Regjeringens politikk, tar hun en telefon til statsministeren, og så er alt i orden. Det er ganske alvorlig. I en situasjon hvor man skal utnevne styreleder til landets største bedrift, hvor staten er en dominerende eier, forventer jeg og mange med meg at Regjeringen har stilt seg bak utnevnelsen før den skjer.

Mitt spørsmål til statsministeren blir derfor: Har ikke Regjeringen vært i kontakt med Odfjell på forhånd og stilt seg bak denne utnevnelsen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:05:13]: Først om lønnsoppgjøret. Det mener jeg ble håndtert på en veldig god måte. Det bidrog til at vi har fått et lønnsoppgjør i havn, både for industrien, for kommunal sektor og for det meste av statlig sektor, som har sikret flere ting. For det første har det sikret ansvarlige rammer for lønnsoppgjøret, og det har sikret en god sosial profil. Og vi har fått et oppgjør som er forenlig med en fortsatt god utvikling i norsk økonomi. Det er helt riktig at Regjeringen har bidratt til det. Når det gjaldt oppgjøret i privat sektor, bidrog Regjeringen til at vi fikk en løsning i industrien, ved at vi sendte et brev om avtafefestet pensjon. Det at vi sendte det brevet, der vi gjorde det klart at vi ville videreføre avtafefestet pensjon til 2010, var et vesentlig bidrag, et ønsket bidrag, fra partene til at det ble enighet og man unngikk streik i privat sektor og fikk et ansvarlig oppgjør.

Det er også riktig at Regjeringen har bidratt til å få på plass en avtale i kommunal sektor. Det gjorde vi gjennom å gi et bidrag til å finne en løsning på lærernes arbeidstidsbestemmelser. Regjeringen har selvfølgelig også bidratt til å finne en løsning i statlig sektor, der det etter at meklingsmannens forslag var lagt fram, var nødvendig å gjøre noen justeringer basert på den skissen – noen mindre justeringer – som samlet sett gjorde at vi også unngikk streik for de aller fleste grupper i statlig sektor. Det er ikke noe nytt at Regjeringen bidrar på denne måten. Det er heller ikke noe nytt – og jeg mener det er en styrke ved det norske systemet – at en statsminister kan ha kontakt med LO-lederen, og jeg hadde det i forbindelse med oppgjøret i privat sektor og også i oppgjøret i offentlig sektor.

Jeg har også hatt kontakt med Akademikerne og de andre organisasjonene. Jeg har møtt dem. Jeg er villig til å møte dem om igjen. Men vi har lang tradisjon i landet for at vi ikke møter organisasjoner som er i streik, så møtene får skje på et annet tidspunkt.

Siv Jensen (FrP) [10:07:23]: Det er usedvanlig at en statsminister griper inn i lønnsoppgjøret når det fortsatt er

i bevegelse hos Riksmeklingsmannen. Det er ingen tvil om at mange har stilt spørsmål om den håndteringen som Regjeringen har.

Jeg forstår at det åpenbart er viktig for statsministeren å respondere når LO-lederen ønsker det. Men det er altså andre ledere, i andre organisasjoner, som føler seg urettferdig behandlet, som føler at det er LO til enhver tid som blir prioritert av landets statsminister, mens Akademikerne og en rekke andre faktisk har bedt om tilsvarende oppmerksomhet og ikke fått noen. Vi får bare ta til etterretning at det er en politikk som denne Regjeringen fører.

Men det er fortsatt slik at vi har en alvorlig situasjon knyttet til styreleder for Statoil. Jeg registrerer at statsministeren ikke svarer på spørsmålet når det gjelder det. Har Regjeringen vært i kontakt med Odfjell eller har den ikke?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:22]: Jeg vil gjerne svare på det.

Men jeg skal avslutte det med lønnsoppgjøret først. Det har for flere i Regjeringen vært vanlig å ha kontakt med partene, også med LO. Jeg har møtt Akademikerne, men det er lang tradisjon for at man ikke møter en organisasjon som er i streik. Jeg diskuterte flere spørsmål med Akademikerne før lønnsoppgjøret, men i en streikesituasjon møter vi dem ikke. Våre bidrag førte til at vi fikk gode lønnsoppgjør i havn uten streik for de aller fleste grupper.

Når det gjelder Statoil, har Johan Fredrik Odfjell meddelt valgkomiteen i Statoil at han ikke lenger er kandidat som styreleder i selskapet. Valgkomiteen trer nå i funksjon og vil fremme en ny innstilling overfor bedriftsforsamlingen. Det har selvsagt vært kontakt mellom valgkomiteen, Olje- og energidepartementet og statsråden. Det har vært samtaler med Odfjell tidligere, det har vært samtaler også i det siste. Jeg mener at den beslutningen Odfjell har tatt, er en riktig beslutning, som tjener selskapet og Statoils interesser.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgings spørsmål – først Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:09:43]: De viktige spørsmålene er hva slags kontakt Regjeringen har hatt med Odfjell i denne prosessen tidligere, og hva som har skjedd i løpet av natten.

Er det slik at statsministeren mener at det har fremkommet ting som man tidligere ikke har visst, i løpet av de siste dagene eller i løpet av denne natten, eller som olje- og energiministeren, da han var på TV i går kveld og varmt forsvarte utnevningen og forslaget til utnevning av ny styreleder i Statoil, ikke visste?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:10:22]: Situasjonen har vært den at man på vanlig måte har hatt en valgkomitee der også departementet har vært representert. Odd Roger Enoksen har også snakket med Odfjell og på et tidlig tidspunkt bedt ham om å stille. Det har vært kontakt med dem gjennom de siste dagene også, både med valgkomiteens leder og med Odfjell. På bakgrunn av de

samtalene har Odfjell tatt den beslutningen at han ikke lenger er kandidat til styreledervervet i Statoil, og valgkomiteen har bestemt seg for å fortsette sitt arbeid.

Det er ut fra en vurdering av at etter at valgkomiteen la fram sin innstilling, har det oppstått mye uro, mye usikkerhet. Det er uheldig for selskapet. For å bidra til ro rundt Statoil, for å bidra til at man får en best mulig utvikling i selskapet, har Odfjell i samråd med valgkomiteen kommet til at han ikke lenger er kandidat. Det er en beslutning jeg mener er en riktig beslutning.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:11:35]: Jeg tror det er nødvendig å gå dypere i denne saken fordi Regjeringen har gått veldig høyt på banen og annonsert en ny og aktiv eierskapspolitikk, og et av de områdene der man skulle utøve den, var i forhold til styreverv i statlig eide eller statlig dominerte selskaper. Nå ser vi det første eksempel på hvordan dette nye eierskapsprinsippet utøves i praksis. Jeg synes ikke det har vært en særlig imponerende forestilling.

Det spørsmålet som henger i luften her, er om statsråd Enoksen, da han bad Odfjell om å stille som styrekandidat og lederkandidat, hadde Regjeringen i ryggen, og om det er slik at Regjeringen på det tidspunktet hadde tillit til Odfjell som lederkandidat, men at Regjeringen nå har mistet den tilliten.

Kan statsministeren svare klart på det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:41]: Enoksen handlet på vegne av Regjeringen. De kontaktene som har vært, har selvsagt vært på vegne av Regjeringen. En statsråd opptrer på vegne av en regjering, det gjorde også Enoksen.

Det er ikke slik at Regjeringen har noe mer eller mindre tillit til en styreleder kandidat, det er valgkomiteen som har foreslått en styreleder kandidat. Valgkomiteen har i samråd med kandidaten og etter samtaler med statsråden kommet til at han ikke lenger er kandidat. Odfjell har selv meddelt at han ikke lenger er kandidat, og jeg mener det er en riktig beslutning.

Lars Sponheim (V) [10:13:29]: En kommentar og to spørsmål.

Helt siden i slutten av mars, da Regjeringen gjennom statsråd Enoksen var i kontakt med Odfjell og overtalte ham til å stille som styreleder med forsikringer om at statsministeren stod bak en slik overtalelse, er det blitt bekräftet – senest i går – av statsråd Enoksen at man åpenbart stod fast på dette. Så har det skjedd noe i løpet av natten.

Jeg skal ikke stille spørsmål eller hefte ved det forhold at i en slik situasjon burde en olje- og energiminister definitivt vurdere sin stilling, etter å ha blitt behandlet slik av sin egen regjering. Jeg skal ikke spørre om det, og jeg skal heller ikke være så frekk å spørre om statsministeren er feig som leder.

Jeg skal stille to spørsmål: Kan statsråden bekrefte at han i løpet av det siste halve døgnet, les: siste natt, personlig har vært i kontakt med Odfjell og satt ham under press for å trekke seg? Kan han avkrefte det som står i dagens VG om at det er kontakt denne uka med Gerd-Liv Valla som har ført til denne triste konklusjonen på dårlig lederskap?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:29]: Jeg kan bekrefte at statsråden, altså olje- og energiministeren, har vært i kontakt med Odfjell, også i løpet av kvelden i går og i dag morges, fordi det er viktig for Statoil, for selskapet, og for arbeidet at Odfjell nå meddeler at han ikke lenger er kandidat. Det har vært kontakt mellom statsråden, Odfjell og valgkomiteen om dette, også det siste døgnet.

Jeg kan avkrefte at det er en telefon eller noen samtale med Gerd-Liv Valla som gjør at Odfjell nå velger å trekke seg som kandidat.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:15:20]: Dette hovedspørsmålet vil nok følge det forrige hovedspørsmålet, for statsministeren unngår behendig å si noe om hva som har skjedd som gjør at Regjeringen og statsministeren åpenbart har skaffet seg en annen vurdering enn den vurderingen som ble gitt overfor Odfjell. Odd Roger Enoksen ringte 23. mars i år og oppfordret Odfjell – med utsagn om at han hadde statsministerens støtte – til å ta på seg vervet som styreleder, etter at han hadde vegret seg fordi han ikke var sikker på om profilen passet i forhold til det.

Valgkomiteen har vært fullstendig klar over arbeidsavtalen med Vesta, som også departementet var orientert om. Det er altså ingen nye saker som har kommet opp, og da er det av interesse for Stortinget å få vite – når det gjelder landets største selskap hvor staten eier 80 pst. – hva som har foregått, og hvem som styrer disse prosessene? Hva var begrunnelsen for at Regjeringen aktivt i natt gav andre beskjeder enn det de hadde gitt tidligere? Når det er grunn til å tro at det er fordi bl.a. Gerd-Liv Valla og andre har ringt, er det fordi historien til landets statsminister for øyeblikket er at han skifter prinsipper og standpunkter til stadighet når Gerd-Liv Valla gir uttrykk for noe eller tar kontakt. Derfor bør statsministeren legge kortene på bordet. Hva er det som har skjedd som gjør at man har trukket tilbake støtten fra Regjeringen når det gjelder det arbeidet valgkomiteen har gjort?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:10]: Først, for ordens skyld: Det er ikke alt som står i avisene om denne prosessen, som er riktig. For det andre mener jeg det er galt av meg å gå inn på alle enkeltheter i saksbehandlingen mellom departement, regjering, og mellom departement og valgkomite. Men det avgjørende og sentrale er hele tiden følgende: Det er riktig at valgkomiteen, med støtte fra Olje- og energidepartementet, og med støtte fra statsråden som handler på vegne av Regjeringen, var tilhenger av og anbefalte at Odfjell skulle stille som kandidat som styreleder i Statoil. Det er helt riktig. Det er es-

sensen, og det har vært klart hele tiden etter at valgkomiteen la fram sin innstilling.

Det som også er klart, er at etter at valgkomiteen la fram sin innstilling, har det oppstått en uro og usikkerhet både om prosessen og om dette var en tjenlig løsning for Statoil. Så har valgkomiteen i samråd med Odfjell kommet til den konklusjonen at det beste for selskapet er at Odfjell ikke lenger er kandidat, og Odfjell har da meddelt at han trekker seg som kandidat til vervet som styreleder i Statoil. Valgkomiteen har meddelt at den fortsetter sitt arbeid.

Når det gjelder påstandene om at det stadig er en endring av prinsipper, mener jeg det er en veldig alvorlig sammenblanding av følgende: Det er viktig å ha dialog, og det er viktig å forsøke å finne samlende løsninger, men det er ikke det samme som ikke å være opptatt av å stå for en sammenhengende, helhetlig og ansvarlig politikk, enten det er lønnsoppgjør eller det er forvaltning av statlige eierandeler.

Når det gjelder lønnsoppgjøret, er det lang tradisjon – også for regjeringer som ikke har deltakelse fra Arbeiderpartiet – for at man har kontakt med partene. Jeg hadde det i alle oppgjørene i denne runden og bidrog til å få gode løsninger.

Erna Solberg (H) [10:19:22]: Jeg tror ikke man finner mange eksempler på maken til kontakt, eller hvordan kontakten var initiert, som i dette lønnsoppgjøret.

Det vesentlige spørsmålet er at når Regjeringen hadde annonsert at deres aktive næringspolitikk dreier seg om aktivt eierskap, må det også være aktiv gjennomsliktighet i hva som har skjedd i disse prosessene. Det er en del av forutsetningene for et demokrati at vi vet når Regjeringen utøver sin makt, og hvordan Regjeringen utøver sin makt. Det statsministeren for øyeblikket gjør, er å forsøke å gjøre det diffust – fjerne det og fjerne innsikten i hvordan han styrer og hvem som er premissmakeren for det.

Den uroen som har vært, har vært knyttet til enkeltrepresentanter i Stortinget, til partiet SV i regjering og til LO. Det er de som har stått for den såkalte uroen. Da er det ikke uten grunn at vi stiller spørsmål ved om statsministeren kan stå fast på det han har ment, eller om han dingle rundt når det blir mediediskusjon om den typen standpunkter.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:33]: Jeg står fast på det jeg hele tiden har ment, og det er at vi må finne den beste løsningen for Statoil. Jeg mener, etter å ha samtalt med valgkomiteens leder og olje- og energiministeren, at den løsningen som valgkomiteen og Odfjell har kommet fram til, er den beste løsningen for Statoil. Det mener jeg på bakgrunn av den uroen og de problemene som har oppstått etter at valgkomiteen la fram sin innstilling, og alle de elementene som er brakt inn i debatten både når det gjelder innholdet i forslaget og prosessen fram til forslaget. Det er full åpenhet om det. Det har vært en stor og åpen debatt om alle de elementene, og det er en samlet vurdering av de elementene som gjør at Odfjell nå har meddelt at han ikke lenger er kandidat. Regjeringen

har sagt – både gjennom olje- og energiministeren og gjennom meg – at vi er enige i den beslutningen, og at det er en beslutning som vi mener er riktig, og som tjener Statoils interesser.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:21:51]: Jeg tror jeg skal minne statsministeren om at han nå svarer på spørsmål i landets nasjonalforsamling. Jeg registrerer at det åpenbart er ubehagelig for statsministeren å svare på spørsmål om ganske alvorlige beskyldninger knyttet til saken om styrelederutnevnelser i Statoil. Men jeg regner med at statsministeren også mener at Stortinget har rett til å få vite hva som faktisk har skjedd i denne saken, all den tid Stortinget er lovgiver for det som skjer i nasjonen. Da synes jeg statsministeren kan være ryddig nok til å svare på de spørsmålene han nå har blitt stilt, og som han ennå ikke har besvart.

Oppfordret Regjeringen Odfjell til å gå av, eller har han gjort dette helt frivillig uten noen som helst form for press fra Regjeringen etter at statsråd Enoksen var på TV i går og fremstilte dette på en helt annen måte enn saken ser ut i dag?

Og spørsmål to: Har Gerd-Liv Valla ringt statsministeren og lagt press på ham i forbindelse med samme sak?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:22:55]: Som jeg tidligere har redegjort for – og jeg kan godt gjenta det – er Odfjells beslutning tatt etter at det har vært samtaler med valgkomiteen, med valgkomiteens leder og med Odd Roger Enoksen. I de samtalene har man kommet fram til at det er det beste for selskapet at man finner den løsningen man nå finner, og Odd Roger Enoksen har gitt uttrykk for støtte til den løsningen i de samtalene.

Jeg har også samtalt med valgkomiteens leder, og jeg har gitt uttrykk for at jeg også mener at det er en riktig beslutning valgkomiteen og Odfjell nå har tatt. Det er det som er kjernen. Og det som er situasjonen, er at det selvsagt har vært samtaler, og at vi har gitt uttrykk for at vi er enig i at man nå velger den løsningen man velger i valgkomiteen.

Jeg har selvsagt også snakket med veldig mange andre. Jeg har snakket med mange i LO-systemet om dette, men det er ikke slik at det er noen telefoner derfra eller beslutninger derfra som gjør at Regjeringen nå har tatt denne beslutningen.

(Statsminister Jens Stoltenbergs mobiltelefon ringer – latter i salen)

Siv Jensen (FrP) (fra salen): Kanskje hun ringer nå!

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgingsspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:24:19]: Det er jo helt riktig, som statsministeren sier, at det tas telefoner i mange retninger.

Det som er alvoret i saken, er at statsministeren nå gjennom sitt svar til Siv Jensen tydelig bekrefter at det har vært lagt press på en styreleder kandidat fra høyeste hold i Regjeringen om å trekke seg – en styreleder kandidat som ble oppfordret av den samme regjering, med statsministerens støtte, til å ta vervet, og som ble gitt de beste attester av ansvarlig statsråd så sent som i Dagsrevyen i går kveld.

Jeg vil spørre statsministeren om denne saken etter hans oppfatning er et uttrykk for hvordan Stortinget kan vente at Regjeringen vil utøve sitt erklærte nye, aktive eierskap i forhold til statseide og statsdominerte selskaper i framtiden.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:23]: Vi er opp-tatt av å være en eier som bidrar til å sikre selskapenes interesser der vi er eiere, enten det er minoritetseiere, det er heleide statlige selskaper eller det er der vi har flertallet av aksjene. Det betyr jo at vi også kommer til å jobbe i valgkomiteen med sikte på å finne løsninger som er sam-lende, og som kan forene og bidra til at styret har den tillit som et styre bør ha.

Det har skjedd før, og det kommer helt sikkert til å skje igjen, at etter at en valgkomite legger fram sin innstilling, eller etter at det legges fram et forslag i ulike bedrifter – enten staten er medeier eller ikke – kommer det reaksjoner på forslaget fra valgkomiteen før en generalforsamling eller før en bedriftsforsamling, og at det så skjer endringer enten fra valgkomiteen eller i bedriftsforsamlingen. Vi snakker her om en valgkomite som legger fram et forslag, om en valgkomite som får reaksjoner på det, om en kandidat som får reaksjoner, og som så – etter at de reaksjonene har kommet på forslaget fra valgkomiteen – kommer til at det forslaget ønsker de ikke å stå på. Det kommer til å skje igjen, i både private og statlige bedrifter.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:26:35]: Statoil er vårt største og kanskje viktigste selskap. Det er vel ikke noe enkelt-selskap i Norge som bærer så mye av vår velferd som Statoil gjør, og det er også slik at det med 80 pst. eierandel er det norske folks eiendom. Det er så viktig at Statoil er noe vi alle har tillit til og har et forhold til, og det er hevet over det som måtte være politisk kiving.

Jeg ser nå at det er en tendens til å lage en kamp mellom den politiske venstresiden og den politiske høyresiden om å ta makt i Statoil. Det er en tragedie for Norge, og nær sagt for alle oss som ikke står på noen av fløyene i politikken, men vil ha et Statoil for alle borgere. Det som nå skjer, er et forsøk på å stigmatisere politisk en hedersmann, en ren forretningsmann og et sosialt innstilt menneske som Odfjell – som vi har sett – og som nå skal erstattes av en representant for den politiske venstreside. Det ser jeg på som en tragedie for Statoil.

Vil statsministeren nå bruke all sin innflytelse til å sørge for at det blir et styrelederskap, et styre og forhold

rundt Statoil som gjør at alle borgere kan ha tillit til Statoil framover?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:49]: Det er nettopp det hensynet Lars Sponheim legger vekt på, nemlig at alle borgere kan ha den nødvendige tillit til Statoil, som gjør at jeg mener at den beslutningen valgkomiteen og Odfjell har tatt, er en riktig beslutning. Jeg mener at når Odfjell og valgkomiteen har tatt den beslutningen de har tatt, er det et uttrykk for et ønske om å finne en løsning som gjør at vi får en ledelse i Statoil og en styreleder i Statoil som har den brede, samlede funksjon som en styreleder i Statoil bør ha.

Så det er nettopp de hensynene som Sponheim understreker, som er en av grunnene til at vi har støttet og er enig i den beslutningen valgkomiteen har tatt.

Presidenten: Stortinget går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:28:38]: Jeg vil skifte tema, men jeg antar at det temaet som vi har befattet oss med til nå, kommer vi til å komme tilbake til i annen sammenheng.

Det er helt nødvendig med et tverrpolitisk løft i eldreomsorgen i tiden som kommer. Fram mot 2050 får vi dobbelt så mange personer over 67 år som det vi har i dag, og tallet på de aller eldste, dvs. 90 år og oppover, vil bli mellom tre- og seksdoblet i samme periode. Det er stor grunn til å tro at nye generasjoner eldre vil ha helt andre forventninger og krav til innholdet i omsorgstilbudet.

Vi har gjennomført en vellykket eldreplan med tverrpolitisk innsats, og brukt 40 milliarder kr de siste årene på det. Det har gitt oss mange nye, flotte sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det er nå behov for en satsing minst på høyde med dette i årene framover, med fokus på kvaliteten i tjenestene, med fokus på nok personell og med fokus på innholdet i det som skal være framtidens omsorg for de aller eldste. Kristelig Folkeparti har tatt initiativ til en tverrpolitisk satsing på dette, og har fått positiv respons fra Regjeringen og fra alle de andre partiene. Vi har alle partier gitt våre innspill til helse- og omsorgsministeren. Derfor er det med en viss undring vi registrerer at til tross for at statsministeren så sent som 6. mai i Dagsavisen erklærte at Regjeringen ville komme med denne saken til Stortinget før sommeren, har vi nå fått et brev om at saken dessverre er utsatt til høsten, fordi man må se den i sammenheng med andre planer som Regjeringen jobber med. Det kan det sikkert være gode grunner til, men jeg vil spørre statsministeren: Kan vi nå forvente en konkret og forpliktende plan, med penger, til Stortinget til høsten, eller er det nå nye utredninger og nye forsinkelser på gang?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:47]: For det første mener jeg at det er veldig bra at representanten Høybråten er opptatt av at vi skal få bred politisk enighet om satsingen for å hjelpe de eldre, sikre god eldreomsorg. For det andre er jeg også enig med representanten Høy-

bråten i at det er gjort mye bra, og at det er veldig viktig å være stolt av det man har oppnådd gjennom de tiltak som er iverksatt de senere årene, fra 1990-tallet og fram til i dag, ikke minst bygging av mange omsorgsboliger, og at det gjøres en formidabel innsats i denne sektoren av alle de som jobber der i dag. Det er viktig å lære av de gode erfaringene når vi nå skal gå løs på de gjenværende problemene.

De gjenværende utfordringene i eldreomsorgen er dels knyttet til at det fortsatt er mangler når det gjelder plasser på en del områder, f.eks. når det gjelder sykehjemsplasser, men først og fremst er det knyttet til kvalitet og innhold i tilbudene. Det handler om hender. Det handler om antall ansatte som kan gi det kvalitetstilbudet vi er opptatt av å gi de eldre. Derfor er det ikke slik at det ikke skjer noe med eldresatsingen i påvente av en egen stortingsmelding. Det er jo en kraftig opptrapping på gang allerede, som iverksettes ved at den nye regjeringen og det nye flertallet har sørget for at bevilgningene til eldreomsorg har økt kraftig med det som kom i budsjettet for 2006. Av det som er lagt inn i kommuneproposisjonen for 2007, er anslagsvis om lag 8 milliarder kr ekstra bevilget til kommunene. Vi vet at rundt 40 pst. av det går til omsorg og helse. Det er en betydelig økt innsats for de eldre.

Så har vi ment at det er riktig å lage en plan som ses i sammenheng med de ting vi for øvrig gjør, også det vi gjør i forhold til statsbudsjettet for 2007. Derfor kommer meldingen tidlig på høsten, ikke sent på sommeren. Jeg kan ikke skjønne at det spiller noen vesentlig rolle for Stortingets behandling, fordi Stortinget ikke ville jobbet med dette i sommerferien uansett.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:32:50]: Det er nok store deler av Stortinget som gjør en betydelig arbeidsinnsats også i løpet av sommeren.

Poenget mitt og spørsmålet mitt var knyttet til om vi får en forpliktende plan med penger knyttet til, eller om vi får en stortingsmelding som har mer karakter av en utredning.

Det er riktig at det er bevilget penger i årets budsjett. Pengene i neste års budsjett er for øvrig foreløpig ikke bevilget. Det er fortsatt slik at Stortinget bevilger dem, selv om Regjeringen har gitt sine signaler. Veldig mye av de midlene som er bevilget til kommunene, vil nå gå til økte lønninger. Det er det mange som jobber i kommunene, som blir glad for, men det vil ikke nødvendigvis bli bedre og flere tjenester for de eldre som følge av det.

Jeg gjentar spørsmålet mitt til statsministeren: Er det slik at Regjeringen kommer med en forpliktende eldreplan knyttet til statsbudsjettet som det følger penger med, slik at vi nå kan få et kraftig løft å la det vi hadde med de 40 milliardene i de foregående perioder?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:58]: Det kommer til å komme penger til opprustning av eldreomsorgen. Hvordan vi vil formulere dette i stortingsmeldingen, er vi jo ikke ferdig med, for vi er ikke ferdig med stortingsmeldingen. Men det som er helt sikkert, er at denne regjeringen kommer til å sørge for ikke bare en plan og ikke bare

en stortingsmelding hvor vi bebuder penger, men vi kommer til å sørge for at det faktisk bevilges penger. Det er viktigere enn akkurat hvordan vi formulerer dette i en stortingsmelding. Vi har sørget for at det kom penger i 2006-budsjettet. Vi har foreslått at det vil komme nye penger i 2007-budsjettet. Vi snakker om vesentlig mer penger enn det den forrige regjeringen la opp til å avsette til eldreomsorgen i 2006, fordi man la opp til en vesentlig mindre innsats i kommunene, og nesten halvparten av det går til eldre og helse.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgings spørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:34:59]: Statsministeren unnlater nå helt klart å svare på spørsmålet knyttet til om det vil komme penger i forbindelse med den planen som man skal legge fram til høsten. Statsministeren sier her i sitt svar til Høybråten at det spiller ingen rolle om denne kommer tidlig på høsten eller sent på sommeren. Jo, det spiller en stor rolle, fordi det har med kommunenes evne og mulighet til å planlegge de tiltakene som eventuelt skal komme, å gjøre.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil man også i forbindelse med dette se på selve finansieringssystemet knyttet til eldreomsorgen? Det har jo veldig liten hensikt bare å komme med en pott penger til kommunene og skissere en del tiltak, uten å konkretisere dette og sørge for at pengene går til de formålene som storting og regjering ønsker at de skal gå til, jf. eldreplanen som i stor grad ble en boligreform og ingen omsorgsreform. Vil statsministeren sørge for at det her vil bli en form for øremerking, slik at innbyggerne i kommunene er sikret at pengene blir brukt til det de er ment å brukes til?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:07]: Vi arbeider med hva slags virkemidler vi mener er best, hvordan tiltakene skal utformes, og hvordan ansvarsfordelingen skal være mellom kommuner og staten, og det er nettopp derfor vi skal legge fram en stortingsmelding. Og før vi legger fram den, har vi ikke konkludert på disse punktene, fordi det er det vi arbeider med og vil presentere for Stortinget når stortingsmeldingen er klar.

Det jeg sier, er at enten stortingsmeldingen legger opp til virkemiddelbruk på den måten eller på den måten, er vi helt sikre på at det kommer til å være behov for mer penger. Derfor har vi ikke bare varslet at vi kommer til å komme med planer om mer penger, men vi har 1: sørget for vesentlig mer penger i år enn det partiene på borgerlig side har fått til i tidligere budsjetter, og 2: varslet nye ytterligere opptrappinger for 2007. Det er penger som i stor grad går til eldreomsorg. Jeg har ikke truffet en eneste kommunepolitiker som er imot god eldreomsorg. Problemet er at de har for lite penger. Nå har de fått mer penger. Vi har masse, masse eksempler på hvordan eldreomsorgen er styrket, i hvert fall der den har vært svekket, som et resultat av de ekstra pengene som er kommet fra Regjeringen.

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgings spørsmål.

Inge Lønning (H) [10:37:13]: Jeg har en følelse av at statsministeren på dette tidspunkt kan trenge en liten oppmuntring. Jeg kan oppmuntre ham ved å opplyse om at de nyeste KOSTRA-tallene viste at i 2005 var det en økning i antall årsverk på 2 000 i pleie- og omsorgssektoren. Det betyr at hans regjering har fått et ganske godt utgangspunkt. Det er også gjort et meget omfattende arbeid fra den forrige regjering med den stortingsmeldingen som man nå annonserer er blitt forsinket. Alt lå faktisk ferdig da Stoltenbergs regjering overtok.

La meg også minne statsministeren om at i valgkampen i fjor ble det talt store ord om at det skulle skinne av eldreomsorgen, antagelig like mye som av Soria Moria. Da er det jo grunn til å undre seg litt over at man ikke er i stand til å holde løftet til Stortinget om å legge fram denne kvalitetsmeldingen før sommeren, med en konkretisering av hva de berømmelige 10 000 årsverkene, som man hele tiden har brukt som mantra, egentlig skal være for noe, med hensyn til kompetanse, hvor de skal komme fra, hvilken utdanning – alt det vi har spurt om nå i et halvt år uten å få svar.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:33]: Det avgjørende er jo hva som faktisk gjøres. Og det jeg nå har understreket i to svar, er følgende: Det gjøres allerede mye for å styrke eldreomsorgen. Det at vi nå sørger for at kommunene kan ansette flere i eldreomsorgen, er en styrking av eldreomsorgen, av kvaliteten i eldreomsorgen, både når det gjelder innhold og når det gjelder antall plasser. Det at vi i revidert budsjett fikk på plass en del penger til å styrke opplæring innenfor eldreomsorgen, helseopplæring, har også bidratt til å styrke eldreomsorgen. Vi er allerede i gang, vi gjør allerede mange ting. I tillegg har vi varslet en stortingsmelding der vi har en helhetlig gjennomgang av virkemiddelbruken. Men uavhengig av den stortingsmeldingen vet vi allerede i dag at det er behov for mer penger, og pengene er allerede bevilget.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:39:27]: Skal man drive god eldreomsorg, trenger man varme hender. Men skal man ha varme hender, må man også ha ledige hender, og denne regjeringen har lagt til rette for at man skal trenge mange som lærere, som førskolelærere og som skal stå for det omsorgsarbeidet som er temaet her. Jeg har etter hvert tatt opp dette temaet både med statsministeren og en del av hans statsråder, og det går i all enkelhet på følgende: Hvor skal disse ledige hendene komme fra? Er statsministeren villig til på en varm, direkte og klar måte å si til medborgere innenfor EØS-området at de er hjertelig velkommen til Norge? Vi vil faktisk gjøre vårt ytterste for å sørge for at varme og ledige hender kan få en jobb i landet vårt. Er statsministeren villig til å sørge for at mennesker på den måten får en sjanse til å bygge gode liv for norske

medborgere, men også for seg selv? Er han med andre ord villig til å rekke ut en raus og utstrakt hånd, selv om vi vet at LO og fagbevegelsen på dette punktet også har sine randbemerkninger?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:37]: Svaret på det spørsmålet er ja. Vi ønsker selvsagt hjertelig velkommen borgere fra de andre EØS-statene. Det er mange, og det er jo nye medlemmer. De er velkommen til å arbeide i Norge enten direkte innen eldreomsorgen eller på andre områder som kan frigjøre etnisk norsk arbeidskraft til eldreomsorgen. Uansett, arbeidsinnvandring bidrar til å styrke norsk økonomi, og til at vi kan løse oppgavene i eldreomsorgen bedre enn vi ellers kunne ha gjort. Og det er jo grunnen til at vi også er tilhengere av dette. Vi ønsker arbeidsinnvandring fra EØS-området, men ikke at man skal gå på akkord med norske lønns- og arbeidsvilkår. Derfor sier vi ja til arbeidsinnvandring fra EØS-området, men nei til sosial dumping, og har lagt fram en rekke forslag om det. Da får vi varme hender i eldreomsorgen, men vi får også gode og anstendige arbeidsvilkår for alle som skal arbeide i eldreomsorgen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:41:48]: Jeg vil benytte denne anledningen, ved siste direktemøte med statsministeren i Stortinget før sommeren, til å reise noe av det som kan bli sommerens viktigste sak, nemlig WTO-forhandlingene, som nå står for tur. Vi vet at her må det skje betydelig gjennombrudd i løpet av denne sommeren, skal man komme i mål og få en løsning på et så viktig område for verdenssamfunnet som nye og moderniserte regler for verdenshandelen.

La meg være så formildende i en litt hard spontanspørretime å si ut fra mange års politisk arbeid og erfaring at mitt personlige syn rundt WTO og Norges nødvendige innrømmelser og plass i dette tror jeg langt på vei er sammenfallende med det som er statsministerens syn, og også vår nye utenriksministers syn, slik jeg har sett at han har gitt uttrykk for det. For eksempel: Skal Norge være i stand til å bidra positivt til å få en løsning, må man gi reelle innrømmelser på landbruksområdet, men det er også slik at man ikke har mandat fra dette hus til å forhandle bort norsk landbruk. Det er ikke svart-hvitt som er alternativet, det er et stort handlingsrom mellom disse ytterpunktene.

Selv om vi allerede har sett innrømmelser Norge har gitt så langt, er det kommet smerteskrig fra Bondelaget og Senterpartiet. Det er, viser det seg, smerteskrig som ville ha fått rødt kort på fotballbanen – det er spill. Man har ennå ikke kommet til det punkt at man gir reelle innrømmelser i den forstand at det fører til økt import til Norge. Det er «luft» i tollmurer, slik det på en glimrende måte er avslørt i artikler i Bergens Tidende de siste dagene og også referert i NTB i går, der landbruksministeren truer med bråstopp for frihandel og varsler at det kan være aktuelt for Norge å stoppe nye runder i WTO hvis ikke dette blir godt nok for Norge, les: at en må gi reelle innrømmel-

ser, og at en ikke slipper med å forhandle bort «luft» i tollmurene. Mitt spørsmål er: Vil statsministeren forsikre Stortinget om at vi snakker om reelle innrømmelser, altså økt import til Norge f.eks. gjennom økte kvoter, og kan statsministeren garantere at det ikke er aktuelt for Norge å obstruere, stoppe, WTO, melde seg ut eller hindre en avtale?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:58]: Det som er Regjeringens forhandlingsgrunnlag i WTO-forhandlingene, er det grunnlaget som det er redegjort for i detalj i Stortingets organer, og som har bred tilslutning i Stortinget. En har gått gjennom i detalj både tollsatser, andre typer importbegrensninger, ulike typer gule og grønne bokser osv., slik at når det gjelder det konkrete opplegget for WTO-forhandlingene som Regjeringen selvsagt står bak, og som er forankret i Stortinget, er det redegjort for i detalj, og det er det som vi forhandler på grunnlag av. Kort fortalt er hovedsansen at vi er beredt til å gjøre innrømmelser, og det er innrømmelser som kommer til å ha betydning for norsk landbruk. Samtidig er vi opptatt av å få til en balansert avtale som gjør at vi kan sikre norske landbruksinteresser, og at vi kan sikre andre interesser, som f.eks. fiskeriinteressene. Og på dette grunnlaget forhandles det. Det er krevende og vanskelige forhandlinger. Vi håper at det er mulig å få til en slik balansert avtale, men det er det for tidlig og ikke mulig å si med sikkerhet, fordi det er for mye i dag som er uklart i WTO-forhandlingene. Men jeg håper at det er bred enighet om norske posisjoner i WTO-forhandlingene. Regjeringen står på dem og slåss for dem.

Lars Sponheim (V) [10:45:24]: Jeg tolker svaret til statsministeren dit hen – og jeg deler den tolkningen – at i det mandatet som Regjeringen har fra Stortinget, skal det være reelle innrømmelser. Og reelle innrømmelser i WTO-forhandlingene i denne sammenhengen er at det faktisk gir økt import til Norge, ikke minst fra den tredje verden. Det er det mulig å kombinere med å beholde mye norsk landbruk – men det skal være reelle innrømmelser.

Det som har kommet fram de siste dagene om at det holder med å gi bort luft, ikke realiteter, det forstår jeg slik at statsministeren sier at det ikke er aktuelt for Norge. Jeg er glad for det, og jeg er innstilt på at dette må følges opp gjennom sommeren. Jeg vil også overfor statsministeren gi uttrykk for det synspunkt at jeg tror vi fra opposisjonen og medlemmer av den utvidede utenrikskomite er klare når som helst i sommer til å stille for å gi nødvendige mandat og innrømmelser og for å ha en dialog. For statsministeren har den fordel at han har en samlet opposisjon bak seg for å finne dette balansepunktet, og slipper unødvendig skrik og støy om ikke-realiteter i WTO-forhandlingene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:46:30]: Jeg er glad for at opposisjonen er konstruktiv og stiller seg bak Regjeringen, slik at det er mulig å etablere felles forhandlingsposisjoner for Norge som et bredt flertall på Stortinget.

get stiller seg bak. Det gir Norge økt styrke i disse viktige forhandlingene.

Vi har lagt opp til at vi skal kunne gi innrømmelser i tråd med det som er forankret i Stortinget. Hva som er luft og hva som er reelt, kan man sikkert ha en lang debatt om. Det avgjørende er – enten man kaller det luft eller reelt, eller en kombinasjon av luft og reelt – at Regjeringen forhandler på grunnlag av det som Stortinget har gitt sin tilslutning til, og at det er det Regjeringen står bak at vi skal være innstilt på å godta i forhandlingene.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgingssspørsmål – først Hans Frode Kielland Asmyhr.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:47:34]: Faktumet er vel når det gjelder de norske tollsatsene, at de er forholdsvis romslige, og at det kan foretas ganske store kutt i de norske tollsatsene før dette får betydning for inntektene til bondene og prisnivået her hjemme. Bondene beholder altså inntektene sine selv med betydelig større tollkutt enn det Regjeringen har lagt opp til.

Derfor er det litt bekymringsfullt hvordan den norske WTO-debatten har utviklet seg, ved at både landbruksministeren og aktører som har stor innflytelse på denne regjeringens politikk, f.eks. Norges Bondelag, har et veldig ensidig bilde med hensyn til denne debatten.

Mitt spørsmål er: Vil statsministeren engasjere seg i denne debatten, og vil statsministeren bidra til et mer nyansert bilde i den norske offentlige debatten når det gjelder hvilke muligheter Norge har i WTO?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:39]: Jeg mener at det er veldig viktig at vi også ser på mulighetene innenfor WTO-samarbeidet. Det gjelder både for landbruk og selvfølgelig for andre norske næringer: Fisk er ett område, tjenesteytende sektor er et annet, og andre norske industrivarer. For det første er det muligheter på andre områder enn landbruk vi må sørge for å ivareta og sikre gjennom WTO-forhandlingene, og for det andre kan også WTO-avtalen gi oss muligheter innenfor landbruk.

Det er nettopp derfor – og det bidrar jeg også til å snakke om når jeg reiser rundt – at vi må satse på verdiskapingsprogrammet i landbruket, at vi må satse på å utvikle nye produkter, kvalitetsprodukter, og at vi også har eksportpotensial for en del norske landbruksprodukter. Da må vi satse på kvalitet, på nisjeproduksjon og på andre særegne norske muligheter, og gjennom det vil vi også kunne utnytte muligheter som WTO-avtalen gir. Samtidig må vi erkjenne at det selvsagt vil være en del krevende omstillinger basert på de forhandlingsposisjoner Norge har inntatt, og hvis de blir reflektert i avtalen, vil det også bety omstilling for norsk landbruk.

Presidenten: Torbjørn Hansen – til oppfølgingssspørsmål.

Torbjørn Hansen (H) [10:49:53]: Bergens Tidende har i en serie oppslag vist hvordan den norske posisjonen i de pågående WTO-forhandlinger i begrenset grad vil bi-

dra til å øke handelen for fattige land, og at vi har et tollsystem med så mye luft at vi i praksis vil tåle betydelige reduksjoner uten at landbruket påvirkes i stor grad.

I artikkelserien retter også forskere kritikk mot Norge i forhold til at vi har gått fremst i rekken med hensyn til å sette de nåværende tollsatsene så høyt at eventuelle framtidige kutt vil ha liten effekt. De høyeste tollsatsene er f.eks. 600 pst., og reduksjoner i disse vil ha liten betydning.

Regjeringens utspill i forhandlingene om å øke eksisterende importkvoter istedenfor å innføre kvoter i forhold til årsforbruk er, ifølge ekspertene, et nytt forsøk på å begrense frihandelen for de fattige landene. Og når landbruksministeren i Bergens Tidende nå truer med at hvis ikke resultatet blir godt nok for bondene i denne omgang, vil Norge melde seg ut av WTO-forhandlingene, er mitt spørsmål om vi her ser Regjeringens reelle politikk i forhold til internasjonal solidaritet og frihandel for fattige land.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:50:59]: Jeg mener jo at det viktigste her er hva som faktisk er de norske posisjonene. Selv om det er en del diskusjon, er det jo slik at når det gjelder norske forhandlingsposisjoner, hvilke tolltak vi er åpne for å gjøre noe med, hva vi ikke er interessert i å gjøre noe med, hva slags endringer i norsk landbrukspolitikk vi er åpne for osv., er det enighet. Det er i detalj, både fra den forrige regjeringen og denne regjeringen, redegjort for de posisjonene. De er justert og utviklet gjennom både den forrige og den nåværende regjeringen, og det har vært tilslutning i Stortingets organer til de norske posisjonene.

Derfor føler jeg at det blir en litt underlig debatt når opposisjonen kritiserer Regjeringen for forhandlingsposisjonene i WTO, som det er tilslutning til fra så godt som et enstemmig storting. Det er de posisjonene vi søker å ivareta, det er de posisjonene som skal prøve å sikre en balansert avtale, og det er de posisjonene vi forhandler for å forsøke å få til.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingssspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:51:56]: Kristelig Folkeparti er opptatt av at det forhandles videre i WTO ut fra det som er sagt i denne debatten til nå, med sikte på både at fattige land skal få en økt markedsandel, og at en skal sikre norske landbruksinteresser.

I høst sa stortingsrepresentant Lundteigen fra Senterpartiet at Soria Moria-erklæringen betyr at et tap for bondene vil bli kompensert krone for krone med overføringer fra staten. Og det ble sagt i et svar tidligere her at det blir omstillinger for jordbruket, og at en må satse på nye nisjer for å kunne opprettholde et jordbruk i Norge. Men kan en regne med at Soria Moria-erklæringen fortsatt betyr at en fra statens side vil ha overføringer på det nivået som er i dag, etter at WTO-forhandlingene er sluttført?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:52:50]: Først vil jeg bare presisere at jeg mener at norsk landbruk må satse

på mer enn nisjeprodukter, men det er én av flere muligheter. Jeg mener at verdiskapingsprogrammet som har vært i landbruket, viser at det er potensial på en god del områder, og vi må prøve å utvikle det videre.

Samtidig er det klart at det vil være omstillinger. Det har vært betydelige omstillinger gjennom flere tiår, under skiftende regjeringer.

Det som Soria Moria-erklæringen sier, og som jeg også opplever at det er tilslutning til fra f.eks. Kristelig Folkeparti og andre partier her på Stortinget, er at de sysselsatte i landbruket, bøndene, skal ha en inntektsutvikling på linje med andre grupper. Det står fast. Det arbeider Regjeringen etter. Samtidig er vi forberedt på at WTO-avtalen vil kunne legge begrensninger på hva slags type støtte en kan gi i fremtiden, og det vil vi måtte se på i lys av hva slags avtale som faktisk blir inngått.

Presidenten: Stortinget går til siste hovedspørsmål i den muntlige spørretimen – Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:54:04]: Jeg vil vende tilbake til spørsmålet om statsministerens og Regjeringens håndtering av styrelederposisjonen i Statoil.

Når dette blir en sak, har det ikke noe med Odfjell som person å gjøre, men det har å gjøre med hvordan et statlig medeierskap i et selskap som også har private eiere, skal håndteres.

I løpet av denne debatten har statsministeren bekreftet tre forhold. Han har bekreftet at statsråd Odd Roger Enoksen den 23. mars ringte Odfjell og bad ham om å påta seg jobben som styreleder i Statoil, og bekreftet at Odfjell hadde statsministerens tillit. Dernest har statsministeren bekreftet at det ikke har fremkommet nye opplysninger fra Odd Roger Enoksen ringte til Odfjell den 23. mars og frem til i dag. Det tredje er at statsministeren har bekreftet at statsråd Odd Roger Enoksen ringte Odfjell i natt, og at resultatet er at Odfjell har trukket sitt kandidatur.

Statsministeren har ikke svart på om statsråd Enoksen la press på Odfjell i sin samtale i natt, og statsministeren har vært uklar på sin kontakt med LO og Gerd-Liv Valla i denne saken.

Det som gjenstår, er en begrunnelse fra statsministeren med hensyn til at det har vært uro i Arbeiderpartiets egne rekker, uro i LO og uro i SV i forhold til Odfjells kandidatur.

Mener statsministeren at det er utøvd godt lederskap fra statsministeren og fra staten som medeier i Statoil i denne saken, når man uttrykker sterk tillit til en kandidat den 23. mars, når det er bekreftet at det ikke har fremkommet nye forhold frem til i dag, og når det er uro i Arbeiderpartiets venstreside, SV og LO som er årsaken til at Regjeringen åpenbart har endret standpunkt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:12]: La meg først for ordens skyld si at den framstillingen som Jan Tore Sanner nå gir av hva jeg har bekreftet og ikke har bekreftet, av hva jeg sagt og ikke har sagt, av hva jeg er klar på, og hva jeg er uklar på, er jeg ikke enig i. Jeg mener det ikke er en fyllestgjørende framstilling. For det andre me-

ner jeg at representanten bør forholde seg til hva jeg selv sier.

La meg kort gjenta følgende: Det jeg selvsagt kan bekrefte, er at Johan Fredrik Odfjell har meddelt valgkomiteen i Statoil at han ikke lenger er kandidat. Det andre jeg selvsagt kan bekrefte, og som har vært bekreftet mangfoldige ganger, er at statsråd Enoksen har snakket med Odfjell, både i det siste og tidligere, at han har bedt ham om å stille, og at han nå i det siste døgnet har hatt samtaler med Odfjell der han har uttrykt at han er enig i beslutningen om at Odfjell ikke lenger er kandidat. Det er begrunnet med at det etter at valgkomiteen la fram sin innstilling, har oppstått usikkerhet og uro, det har blitt reist tvil ved om dette er den beste løsningen for Statoil, det har vært reist spørsmål knyttet til om han kan ha den samlede funksjonen som en styreleder i Statoil bør ha, og det har vært en del spørsmål knyttet til selve prosessen. Alt dette har gjort at man i valgkomiteen har kommet til, og at Odfjell har kommet til, at det som tjener selskapet best, er at han ikke lenger er kandidat. Det er det som er situasjonen.

Så har jeg avkreftet – og jeg kan gjerne gjenta det for Jan Tore Sanner – at det er Gerd-Liv Valla som har gitt beskjed om dette. Dette er et resultat av at Odfjell har kommet til at han mener at selskapet er best tjent med at han ikke lenger stiller, at valgkomiteen har meddelt at den vil fortsette sitt arbeid, og at alle samlet sett mener at det er den løsningen som tjener selskapet best.

Jan Tore Sanner (H) [10:58:13]: Hadde ikke saken vært så alvorlig, hadde jeg sagt at statsministerens fremstilling var ganske komisk.

Jeg slo fast at statsministeren har bekreftet at det var en telefon fra Odd Roger Enoksen til Odfjell den 23. mars. Det har statsministeren bekreftet. Statsministeren har også bekreftet at det har vært en telefon i natt fra Odd Roger Enoksen til Odfjell, og statsministeren har bekreftet at det ikke har fremkommet nye forhold siden den 23. mars og frem til i dag. Dermed er det uroen i statsministerens egne rekker som må være den direkte årsaken til at Regjeringen og statsministeren åpenbart har skiftet mening.

Jeg vil gjenta mitt spørsmål om statsministeren mener at dette er godt lederskap, både i forhold til egne rekker og ikke minst i forhold til staten og statens posisjon som medeier i Norges største selskap.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:11]: Det som er godt lederskap, er å ta ansvar for selskapet. Og det som er å ta ansvar for selskapet i denne situasjonen som nå er, er å uttrykke at det er riktig, at det er en beslutning jeg er enig i, det Odfjell nå gjør. Det gjør han fordi han tar ansvar for Statoil. Jeg er enig i og mener det er riktig det som valgkomiteen nå gjør, nemlig å ta ansvar for selskapet ved å fortsette sitt arbeid.

Det som er lederskap, er nettopp å gjøre det som tjener Statoil best. Og det Regjeringen nå gjør, det valgkomiteen nå gjør, og det Odfjell nå gjør, er alt begrunnet i hva som tjener Statoil best.

Jeg vil gjenta at Sanners framstilling av hva jeg sier og ikke sier, får stå for Sanners regning. Jeg mener at det er

viktigere å høre på hva jeg faktisk sier, og ikke på Sanners utlegning.

Det er uomtvistelig slik at etter at valgkomiteen la fram sin innstilling, har det blitt en diskusjon om både prosess og innhold i innstillingen, som har gjort at Odfjell og valgkomiteen har kommet til at de mener det riktige nå er at Odfjell ikke lenger er kandidat. Og det har selvsagt vært kontakt mellom statsråden, Odfjell og valgkomiteen om dette både det siste døgnet og i ukene forut for det.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgings spørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [11:00:29]: Statsministeren bekrefter jo at Regjeringen har hatt mye involvering og kontakt i denne saken, så jeg synes det er litt underlig at statsministeren her skyver valgkomiteen foran seg, all den tid Enoksen faktisk på vegne av Regjeringen – for det bekreftet statsministeren i stad – både har oppfordret Odfjell til å stille og vært behørig involvert i prosessen hele veien. Det fremstår som så underlig at jeg faktisk tror at dette bør vies noe mer oppmerksomhet i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite.

Det er også nå grunn til å spørre statsministeren om prosessen videre. Hva slags kriterier og kvalifikasjoner mener statsministeren skal ligge til grunn for valg av styreledere i viktige selskaper i Norge når man er i ferd med å politisere dette? Skal det være partiboka som skal avgjøre hva slags personer som skal bekle denne type verv? Eller er det andre typer kvalifikasjoner statsministeren mener er avgjørende viktig for å kunne være styreleder i Statoil og andre viktige selskaper?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:37]: For det første tror jeg det er viktig å minne om at det også i andre bedrifter og organisasjoner vil være slik at etter at en valgkomite har lagt fram et forslag og det kommer opp en diskusjon, en uro, en usikkerhet, som gjør at valgkomiteen ser at forslaget ikke har den samlende funksjonen man håpet at det skulle ha, har valgkomiteer, kandidater eller begge deler også før endret innstilling og forslag. Det har skjedd i bedrifter før. Det har skjedd i organisasjoner før. Det er vel kanskje bare i Fremskrittspartiet det aldri skjer, men ellers skjer det altså i de aller fleste organisasjoner og bedrifter jeg vet om, at en valgkomite kan endre sitt forslag når det oppstår debatt om forslaget fra valgkomiteen. Det er det som nå skjer i Statoil, og det er det som også kommer til å skje igjen i norske bedrifter, enten de er privat eller offentlig eid.

Så er det selvsagt at det er kvalifikasjoner som skal være avgjørende for hvem som bekler ulike verv i Statoil. Verken de årene Statoil har vært deleid statlig eller heleid statlig, har vi hatt noen partipolisering av Statoil, og vi vil heller ikke ha det i framtiden.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgings spørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:02:49]: Kravet om ny styreleder i Statoil kobles i debatten til ønsket om en aktiv eierskapspolitikk fra statens side. Det skal tas mer hensyn til samfunnsøkonomiske interesser, hevdet det.

Dagens kunngjøring reiser flere spørsmål, men ett av dem er: Hvilken eierskapspolitikk er dagens skifte et uttrykk for? Skal Statoil selge billigere gass til norske gasskraftverk? Skal Statoil slutte å ta kommersielle hensyn? Skal Statoil tone ned sine internasjonale oppdrag? I det hele tatt ønsker jeg da å lande på spørsmålet: Hvilken eierskapspolitikk er dagens skifte et uttrykk for?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:45]: Statoil skal fortsatt være et selskap som drives forretningsmessig, som er opptatt av å forvalte de ressurser selskapet har på en best mulig måte og skaffe inntekter til eierne, staten og de private eierne. Det er selvsagt Statoils oppgave, og jeg kan overhodet ikke se for meg at noe styre i Statoil vil mene noe annet enn det. Nå er det valgkomiteen som skal fortsette sitt arbeid. Det vil valgkomiteen gjøre, basert på at man ønsker å finne en kandidat som best mulig ivaretar Statoils interesser. Det er ikke noe opplegg for å endre de grunnleggende målene vi har for Statoil som selskap.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings spørsmål.

Lars Sponheim (V) [11:04:30]: Så sent som i går kveld, under Dagsrevyen og senderen i TV 2, tror jeg mange av oss var vitne til å se en rakrygget og sterk olje- og energiminister som på oppdrag fra Regjeringen forsvarte Odfjell som styreleder. Det er slik at med bråk i egen leir – i dette tilfellet i Arbeiderpartiet og SV – er det tøft å stå rakrygget opp for det som internt er et upopulært standpunkt. Det er tøft. Mange av oss var imponert over den måten olje- og energiministeren stilte opp for statsministeren og Regjeringen på i denne sammenhengen.

Fra disse nyhetssendingene i går kveld og fram til nå har det altså skjedd noe som har snudd dette fullstendig rundt. Dessverre klarer ikke jeg å se annet enn en sterkt svekket olje- og energiminister, som er tatt ned av statsministeren i denne situasjonen. Det er selvsagt et problem for Regjeringen og statsministeren, men også et problem for Norge, som i denne sammenhengen har fått en sterkt skadeskutt og svekket olje- og energiminister.

Spørsmålet blir vanskelig, men la meg spørre: Ser statsministeren at han har et problem?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:47]: Olje- og energiminister Odd Roger Enoksen gjør en utmerket jobb. Han har forvaltet det statlige eierskapet på en god måte, og han har bidradd til at vi nå får en løsning som jeg mener tjener selskapet. Det har Odd Roger Enoksen gjort i nær dialog med meg, i nær dialog med Regjeringen, og han gjør det fordi han er opptatt av å sikre en samlende løsning, en løsning der ledelsen i Statoil og styret der kan fungere best mulig for selskapet. Derfor har han også uttrykt at han er enig i de vurderinger Odfjell har gjort, og i

de vurderinger valgkomiteen har gjort. Alt dette gjør Enoksen fordi vi er enige om at dette er den beste måten å ivareta Statoils interesser på.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Inge Lønning til helse- og omsorgsministeren:

«Private aktører har lenge hatt en viktig rolle som supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten. Disse aktørene har bidratt til en betydelig reduksjon i ventetiden for pasientene, og har samtidig sørget for mer helse for de ressursene som benyttes i helsetjenesten. Ifølge en rapport fra SINTEF Helse stod private sykehus for 45 pst. av veksten i dagkirurgisk behandling i perioden 2000–2004. Den gjennomsnittlige ventetiden (ordinært avviklede) for de som fortsatt venter på behandling, ble i perioden 2002–2005 redusert fra 194 dager til 88 dager. Regjeringen har imidlertid gått inn for redusert bruk av private kommersielle aktører i helsetjenesten.

Hvordan vurderer statsråden konsekvensene av redusert bruk av private aktører i spesialisthelsetjenesten med hensyn til ventetider og tilgjengelighet for pasientene?»

Inge Lønning (H) [11:08:15]: La meg forutskikke den bemerkning at jeg håper at helse- og omsorgsministeren i sitt svar vil tale med større autoritet enn det statsministeren nettopp gjorde.

Jeg vil først peke på omfanget av den innsats som i dag gjøres i det norske helsevesen av private aktører. I løpet av de siste årene har vi hatt en meget gledelig nedgang i ventetid når det gjelder de aller fleste typer sykehusbehandling. Det innebærer også at den gjennomsnittlige ventetid for enkeltpasienter har sunket kraftig. Dette var noe av hensikten med sykehusreformen, som det var ganske bred enighet om i Stortinget. På dette punkt kan man konstatere at sykehusreformen har slått til, og har virket slik man var enig om at den skulle virke. En av de vesentlige grunnene til det, er at man i betydelig grad har gjort bruk av private tilbydere som har gjort en kvalitativt sett meget god innsats. Brukertilfredsheten er på topp hos dem som har mottatt behandling ved disse institusjonene, og kostnadseffektiviteten er det også enighet om er meget høy.

Samtidig er dette en nødvendig del av prinsippet om det frie sykehusvalg for brukerne. Hvis det frie sykehusvalg skal fungere etter hensikten, forutsetter det at det er rimelige alternativer å velge mellom. Med «rimelige» sikter jeg til alternativer som er innenfor rekkevidde.

Det forholder seg nemlig slik at en stor del av den kirurgiske tjeneste knyttet til skjelett- og muskellidelser, altså ortopedisk kirurgi, og synsproblemer, øyelidelser, er sykdommer som typisk rammer den eldre del av befolkningen. Det viser all statistikk at de pasientene som nyter godt av disse tilbud, er pasienter som til dels har meget høy alder, og som derfor også har begrenset bevegelighet. For slike pasienter vil det å måtte reise i forbindelse med

å få utført behandling i seg selv være en negativ og til dels helseødeleggende faktor i dette bildet.

Så til aktiviteten ved private sykehus. De siste tallene som finnes ferdig bearbeidet, er tallene for året 2004. De viser at det fra 2003 til 2004 skjedde en ganske betydelig økning, som innebærer at i noen av helseregionene – det gjelder f.eks. Midt-Norge – er man når det gjelder elektiv kirurgi som forutsetter sykehusopphold, oppe i at hele 11 pst. av operasjonene er utført av og innkjøpt fra private tilbydere. Selv om de absolutte tall viser betydelige variasjoner mellom helseregionene, har tendensen vært helt entydig ved samtlige: Det har vært en betydelig økning i bruken av private tilbydere.

Jeg gjentar at all tilgjengelig informasjon viser at dette har vært til fordel for brukerne av helsetjenesten. All tilgjengelig informasjon viser at de som har mottatt disse behandlingstilbudene, er meget tilfreds med kvaliteten på dem, og med den korte ventetiden.

Nå er vi havnet i en situasjon hvor Soria Moria-doktrinen – med det sikter jeg til det prinsipielle utsagn i Soria Moria-erklæringen om at man skal redusere bruken av private tilbydere i helsetjenesten – er i ferd med å ødelegge den positive utvikling som vi så under den forrige regjering. La meg nevne et enkelt tall for å vise dette. Den største aktøren som selger private helseforsikringer i Norge, Vertikal Assistanse, har opplevd en dramatisk økning i salget av slike forsikringer. Så langt i 2006 – og vi er ennå ikke halvveis i kalenderåret – har man solgt 7000 nye forsikringer, like mange som man solgte i hele kalenderåret 2005. Det betyr at vi i inneværende år kommer til å se mer enn en dobling når det gjelder folks vilje til å satse på privat betalte helseforsikringer.

En annen opplysning som gir grunn til uro, er at man flere steder, bl.a. i Haugesund – det har vært en meget lang og meget kronglete prosess i Helse Vest, som det er grunn til å anse som, for å si det forsiktig, suboptimal når det gjelder profesjonell håndtering – ser en klar tendens til at et økende antall pasienter betaler behandlingen fullt ut selv, fordi det er den eneste løsning de finner tilfredsstillende når det offentlige ikke lenger er villig til å bruke private tilbydere for offentlig regning. Det samme meldes fra Østfold, der det også sies at man ser en helt klar økning av pasienter som er villige til å bla opp penger av egen lommebok for å få behandling.

Hvis denne trenden skal fortsette, vil jo resultatet av dette bli at vi får et todelt helsevesen, hvor de som har en god privatøkonomi – og det er det heldigvis mange som har i dette land, også blant eldre mennesker – kjøper seg behandling for egen regning, mens de som ikke har den samme private økonomi, pent må finne seg i å stille i de køene som så smått er begynt å vokse igjen, altså den motsatte tendens av den vi har hatt de seneste årene. Min utfordring til statsråden er da: Mener Regjeringen at kort ventetid og reell valgfrihet i helsetjenesten bør forbeholdes pasienter med god privatøkonomi? Det vil nemlig bli effekten hvis denne utviklingen fortsetter.

Nå sies det gjerne i retorikken fra de nåværende regjeringspartier at det er en prinsipiell forskjell på det som kalles kommersielle tilbydere, og det som kalles ideelle

tilbydere i privat sektor. Det er ikke lett å se hva dette retoriske skillet egentlig innebærer i praksis. Privatpraktiserende fastleger utgjør selve grunnmuren i den norske primærhelsetjenesten, og det er ingen tvil om at de driver kommersielt, i den forstand at de har et betydelig økonomisk utbytte av sitt eget arbeid, av sin egen innsats. Det samme kan sies om sykehusleger, som i perioden 2002–2004 fikk en meget betydelig lønnsøkning. En sykehuslege tjener i dag i gjennomsnitt 57 814 kr pr. måned. En fastlege har en netto gjennomsnittsinntekt på 736 000 kr beregnet i 2003-mynt. Hva er da egentlig det prinsipielle skillet som man er så opptatt av? Hva er skillet mellom dette og de øvrige private aktørene i helsetjenesten? For min del er dette skillet umulig å se.

La meg til sist vende tilbake til spørsmålet om det frie sykehusvalg. De studiene som foreligger, viser at brukerne i stadig større grad aktivt anvender sin rett til fritt å velge, men samtidig viser de samme data – jeg viser her til Helseøkonomisk forskningsprogram, som nettopp har lagt fram en rapport – at den aller største delen av dem som får utført hofteoperasjoner, velger et tilbud som geografisk ligger nær eller aller nærmest. For mange har dette de siste årene vært en privat tilbyder. I dag vil man i Helse-Vest ikke lenger kunne nyte godt av et slikt tilbud hvis man bor i Rogaland, i Stavanger og Haugesund. Man vil derfor i fremtiden være nødt til å forflytte seg til Bergen for å få utført det samme.

Til sist: Mener statsråden at det overordnede prinsipp for organiseringen av norsk helsetjeneste skal være hva som tjener brukerne kvalitativt og kvantitativt, eller skal det være Soria Moria-doktrinen?

Statsråd Sylvia Brustad [11:18:54]: La meg helt innledningsvis slå fast det selvfølgelig i at for denne regjeringa er hensynet til pasienten det aller viktigste. Det er derfor vi holder på med politikk, og det er derfor jeg er helseminister. Det er på ingen måte i noen motsetning til Soria Moria-erklæringa, sjøl om Inge Lønning har gjen tatt det opp til flere ganger fra talerstolen her i dag.

Situasjonen er slik at stadig flere pasienter behandles ved norske sjukehus, og ventetida er blitt betydelig redusert i åra etter sjukehusreformen. Fra sjukehusreformen ble innført i 2002 og til 2005 gikk ventetida for pasienter som fortsatt ventet på behandling, ned fra 194 dager til 88 dager i tredje tertial 2005, slik også interpellanten sa. Nye tall for første tertial i år viser at ventetida har gått ytterligere ned sia 2005 og er nå nede i 86 dager. Det er altså ikke riktig at ventetida på sjukehusbehandling generelt sett har økt, slik representanten Lønning prøver å framstille det.

De tallene jeg har nevnt, gjelder som sagt for dem som fortsatt venter. Men dersom vi bruker ventetidstall for dem som har fått påbegynt behandling, har vi et enda mer positivt bilde. I 2002 tok det 88 dager før pasienten kom inn i behandlingssystemet innen somatikken. I første tertial 2005 var vi nede i 80 dager, og pr. første tertial i år er vi nede i 68 dager ventetid for dem som har fått påbegynt behandling. At kurven peker jevnt nedover, viser at de regionale helseforetakene nå er inne i en positiv utvikling

med å korte ned ventetida fra henvisningen er mottatt og til behandlinga er satt i gang. Vi er selvfølgelig ikke i mål, men vi er på riktig vei.

Det er riktig som representanten Lønning sier, at ulike private aktører har medvirket betydelig i det viktige arbeidet for å få ned ventetidene da behandlingsskøene var svært lange. De siste åra har det vært en betydelig vekst i pasientbehandlinga. Det er viktig å utnytte kapasiteten i det offentlige helsevesenet fullt ut. Det har ikke alltid vært gjort de seneste åra.

Så er de private aktørene et nyttig supplement til det offentlige tilbudet. Regjeringa har som kjent imidlertid sagt at vi vil begrense bruken av kommersielle aktører i helsetjenesten. De leverer i stor grad dagkirurgiske tjenester, men det er overhodet ikke snakk om å ha noe forbud.

Nær 96 pst. av all utredning og all behandling som utløser ISF-refusjon, skjer i offentlig regi. Regjeringa ønsker at det fortsatt skal være slik at behovet for spesialisthelsetjenester primært skal dekkes av offentlige sjukehus.

Som interpellanten er godt kjent med, ønsker denne regjeringa å differensiere noe mer mellom private *ideelle* og private *kommersielle* aktører i spesialisthelsetjenesten. Det betyr at sjukehus og helseinstitusjoner som er eid og drevet av frivillige organisasjoner, skal sikres gode og stabile rammevilkår gjennom avtaler med det offentlige. Samtidig vil vi begrense omfanget av kjøpsavtaler mellom regionale helseforetak og private kommersielle nisjesjukehus. Vi differensierer altså – med viten og vilje – mellom private frivillige eller «non profit»-aktører og private aktører med kommersielle formål. Offentlige midler skal først og fremst styres inn mot prioriterte områder for å sikre gode og likeverdige helsetjenester for alle som trenger det.

Regjeringa har gitt veldig klare føringer for at visse pasientgrupper skal prioriteres høyt. Det gjelder pasienter som har psykiske problemer, rusmiddelmissbrukere, pasienter med kronisk sjukdom og pasienter som trenger rehabilitering og habilitering. Det er en kjensgjerning at de offentlige sjukehusene har langt mer sammensatte og krevende oppgaver enn en del private aktører. De offentlige sjukehusene har i hovedsak fortsatt eneansvar for akutte tilstander, for pasienter med mer alvorlige og sammensatte lidelser, og for enkle inngrep som krever innleggelse på grunn av pasientens alder eller generelle medisinske tilstand. I tillegg har de offentlige sjukehusene omfattende og krevende oppgaver innen bl.a. beredskap, undervisning og forskning. Leveranser av tjenester og kostnader blir derfor ikke direkte sammenlignbare. Jeg vil likevel presisere at det fortsatt skal være et rom for at private aktører medvirker i det samlede tjenestetilbudet når det er behov for det, gjennom avtaler med regionale helseforetak.

Vi vet at tilgangen til helsetjenester varierer mellom de fem regionene og mellom ulike sjukehusgrupper og fagområder. Jeg mener at den samlede behandlingsskapasiteten i den offentlige helsetjenesten kan utnyttes på en bedre måte, bl.a. ved å legge til rette for en enda bedre arbeidsdeling i sjukehusene og mellom sjukehusene. I bestillerdokumentene til de regionale helseforetakene for innvæ-

rende år har jeg derfor stilt krav om at de skal kartlegge eventuell over- og underkapasitet ved sjukehusene. Denne kartlegginga skal brukes som grunnlag for omstillinger som kan være nødvendige for å få til en enda bedre arbeidsdeling, både mellom sjukehus og mellom regioner.

De regionale helseforetakene vurderer nå kritisk omfanget av framtidige avtaler med private kommersielle leverandører. Hvor mange slike avtaler vi skal ha, og hvor omfattende disse skal være, må ses i lys av behovet for den aktuelle tjenesten og hvordan behovet for øvrig kan dekkes i den aktuelle regionen. Mindre bruk av private kommersielle aktører ville kunne få implikasjoner for enkelte pasientgrupper. Jeg understreker at målet fortsatt er at ventetider skal holdes lave, og at tilgjengeligheten skal være god for pasienten.

For å sikre at de pasienter som trenger det mest, skal få behandling først, skal pasienter med rett til nødvendig helsehjelp prioriteres framfor pasienter som ikke har slik rett. Vi ser at det også her er store variasjoner mellom de regionale helseforetakene i tildelinga av rett til nødvendig helsehjelp. Andelen pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp, varierer fra 55 pst.–90 pst. mellom de regionale helseforetakene. Jeg har gitt klare styringssignaler om at de regionale helseforetakene skal sørge for at kriteriene for tildeling av nødvendig helsehjelp blir så like som mulig i alle regionene. Og jeg vil si: Det skulle bare mangle!

Vi kan slett ikke si oss fornøyd med ventetida for behandling på alle områder. Ventetida for barn og unge med psykiske lidelser er altfor lang. I bestillerdokumentene til de regionale helseforetakene for inneværende år har jeg gitt klare signaler om at det må bli kortere ventetid for barn og unge, og at det må bli bedre tilgjengelighet. I midten av juni venter jeg et forslag fra en arbeidsgruppe som har utredet muligheten for en særskilt ventetidsgaranti nettopp for denne viktige gruppa, som sliter med psykiske lidelser og med rusmiddelproblemer og er under 23 år.

Jeg har også tatt initiativ til et pilotprosjekt i fire kommuner i Hedmark, der målet er kortere ventetid på sjukehusbehandling for pasientene. Innbyggerne i disse kommunene vil få hjelp av lokale pasienthjelpere, slik at de raskt kan benytte retten til helsehjelp når de trenger det, dvs. når man trenger å komme inn på sjukehus, skal man komme dit så fort som mulig, og det skal være mennesker ansatt til å gjøre den jobben. Å bruke retten til fritt sjukehusvalg vil være viktig i dette prosjektet. Samtidig får vi også prøvd ut om en slik ekstra service fører til at sjukehusene organiserer seg på en enda bedre måte, og derved utnytter kapasiteten bedre. I de kommunene hvor dette har vært forsøkt, har det redusert ventetida betydelig. Det blir interessant å se om det også skjer når vi prøver ut dette i større omfang. Jeg har tro på det. Etterpå skal ordninga evalueres. Jeg har som mål at dette skal bli en landsdekkende ordning som gjør at vi greier å få til et system der alle, uansett hvor man bor i landet, kan få hjelp til å komme fort inn på sjukehus.

Jeg kan forsikre Stortinget om at jeg følger nøye med i utviklinga når det gjelder ventetider i spesialisthelsetjenesten. Det skal være slik at alle pasienter skal føle seg

trygge på at de får nødvendige helsetjenester innen de frister som er medisinsk forsvarlige.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Inge Lønning (H) [11:28:05]: Jeg takker statsråden for svaret, men må samtidig med en viss skuffelse konstatere at det var svært vesentlige deler av det jeg tok opp i mitt innlegg, som statsråden overhodet ikke kommenterte med ett ord.

Når det gjelder spørsmålet om kostnadseffektivitet og sammenlignbarhet mellom det som skjer i offentlige sykehus og i private, kan jeg vise til at Norsk pasientregister har publisert en rapport om aktiviteten innenfor somatikk for 2005. Der går det frem at i de offentlige sykehusene har proteseopererte pasienter i gjennomsnitt vært inneliggende i 10,6 døgn, mens man i tilsvarende private sykehus har en gjennomsnittlig liggetid på 4,4 døgn. Det er en ikke ubetydelig forskjell.

I alle de tall som foreligger fra SAMDATA, er det en systematisk og meget iøynefallende forskjell i kostnadseffektivitet mellom private tilbydere og offentlige sykehus.

Noe av problemene med å sammenligne er ikke det statsråden viste til, og som man stadig vekk hører fra de offentlige sykehusenes side, nemlig at de er så tungt belastet med andre oppgaver. Den viktigste årsaken er at det ikke finnes data i offentlige sykehus som viser hva de faktiske kostnadene er. Kanskje hadde det vært en ende å begynne i for statsråden, å sørge for at man lager en økonomistyring som gjør at man kan gjøre rede for de faktiske kostnadene. Det kan man ikke i dag.

Men så til det aller viktigste, fordi det er det som angår det sosiale perspektiv i dette bildet: Bekymrer det ikke statsråden i det hele tatt at etterspørselen etter private helseforsikringer, som er rimelig kostbare, ser ut til å bli mer enn fordoblet fra i fjor til i år? Bekymrer det ikke statsråden i det hele at man ser tydelige tendenser til fremveksten av to forskjellige køer – hvorav den ene er meget kort – nemlig av dem som kan finansiere helsetjenester 100 pst. selv, og av dem som ikke er i stand til å finansiere dem 100 pst. selv? Ser ikke statsråden at det også er et aldersrelatert sosialt problem i dette, nemlig at de pasientene som blir skadelidende når man bygger ned tilbud som alle har vært enige om har fungert utmerket, er de eldste pasientene, de minst mobile pasientene? Det er nøyaktig det samme som vi hadde med Helse Østs håndtering av habilitering og rehabilitering i fjor, som utløste en berettiget storm fra brukerne i hovedstadsområdet, fordi man hadde oversett det banale faktum at de som gjør bruk av disse tjenestene, er eldre mennesker, og for dem betyr nærhet til tjenestene i seg selv en vesentlig kvalitet.

Statsråd Sylvia Brustad [11:31:25]: Vi må nok konstatere at i denne saken er det mange måter å se ting på. Men det jeg tror vi fort i hvert fall kan enes om, er at verden umulig kan ha blitt snudd på hodet i løpet av sju må-

neder, sia den forrige regjeringa gikk av, og da det nettopp var Høyre som hadde helseministeren.

Jeg vil også konstatere at denne regjeringa allerede for inneværende år har bevilget mer penger til sjukehusa enn det den forrige regjeringa hadde lagt opp til i sitt budsjettforslag. Det kan umulig bety at man kan behandle færre pasienter. Nei, man kan behandle vel 20 000 flere pasienter enn det den forrige Høyre-statsråden og den forrige regjeringa hadde lagt opp til. Jeg syns det også skal være med som et bakteppe. For det er ikke riktig det som representanten Lønning nå forsøker å skape et bilde av, nemlig at ventetida øker. Det er det motsatte som er tilfellet. Og det er ikke noe departementet finner på av seg sjøl. Det er SINTEF-tall som viser at ventetida går ned. Og hvis det er interessant: den har gått ned etter at vi overtok. Det er fakta, og fakta er det veldig vanskelig å være uenig i, i hvert fall når de kommer fra SINTEF.

Derfor er det heller ikke riktig, det som representanten Lønning her sier, at vi

«er i ferd med å ødelegge den positive utvikling vi så under den forrige regjering».

Hvor har representanten Lønning det fra, når fakta viser oss at det går den motsatte veien? Det betyr ikke at jeg som helseminister er strålende fornøyd med situasjonen. Nei, det er fortsatt mye å gjøre, men det betyr ikke at det er riktig å skape et skremselsbilde av en situasjon som faktisk ikke er sånn. Jeg mener det er avgjørende viktig å greie å få ventetida ytterligere ned der vi ikke er gode nok, og at vi i første rekke greier å utnytte kapasiteten i det offentlige og bruke de offentlige pengene på en mest mulig skikkelig måte. Så skal vi i tillegg selvfølgelig også ta hånd om private aktører som gjør en nyttig jobb, som et supplement til det offentlige. Men jeg må med respekt si at det er lov å differensiere noe mellom ideelle, frivillige organisasjoner som ikke først og fremst er ute etter å tjene penger, og dem som er det. Vi skal likevel også ha rom for private kommersielle aktører. Det at vi nå strammer litt til i forhold til private kommersielle aktører, betyr altså ikke at ventetida øker, slik statistikken nå ser ut.

Spesifikt når det gjelder Helse Vest, som representanten Lønning var særdeles opptatt av, er ventetida for pasienter som venter på behandling for somatiske lidelser der, det siste året redusert fra 87 til 73 dager. Det er også slik at pasienter ved sjukehus som har fått økt ventetid for behandling, får behandling ved andre sjukehus i regionen. Så alle pasienter skal bli tatt hånd om, uansett hvor man bor hen i landet.

Jan Böhler (A) [11:34:44]: Norge har gjennom mange år bygget opp et godt felles velferdssamfunn og et felles helsevesen, hvor folk skal kunne stole på at det er behovene til pasientene, ikke deres lommebok eller profittmotivene til eiere av private sykehus, som styrer prioriteringen av tilbudet. Men tok man en kikk på tallene for ventelister og antallet private kommersielle sykehus som vokste fram under den borgerlige Bondevik II-regjeringen, kunne det oppstå tvil om dette prinsippet fortsatt ble holdt like godt i hevd.

I 2002 fantes det 6 private kommersielle sykehus i Norge. I 2003 og 2004 ble hele 13 nye private sykehus godkjent, og denne eksplosive utviklingen fortsatte i 2005.

Det er riktig at private sykehus ikke er noe nytt i norsk helsevesen. Tilbud som Feiringklinikken i regi av Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, tilbud i regi av Røde Kors m.fl. har lenge vært verdifulle supplementer til de offentlige sykehusene. Dette er ideelle stiftelser som ønsker å gi et tilbud til spesielle pasientgrupper.

Det nye som skjedde under Bondevik-regjeringen, var at vi fikk mange nye sykehus som drives ut fra profittmotiv. Mange av disse tok ut store fortjenester og tar ut store fortjenester, som Klinikk Stokkan i Midt-Norge og Ringvoll-klinikken i Askim. Heldigvis er fortjenestemulighetene nå blitt noe redusert etter at de regionale helseforetakene i det siste har blitt flinkere og strengere i forhandlingene om refusjoner for behandling ved disse sykehusene.

De private gir i stor grad tilbud på begrensede områder, de fleste innen dagkirurgi. De offentlige sykehusene har fortsatt eneansvaret for akutte tilstander og pasienter med mer alvorlige og sammensatte diagnoser. Vi ser at dagkirurgi er et område som har hatt stor vekst i de senere årene. Dette er en utvikling som skyldes bedre behandlingsmetoder, som i all hovedsak er positivt for pasientene, men ikke bare for pasientene, også for eiere av private sykehus og deres inntekter. Av den totale økningen i dagkirurgi ved norske sykehus fra 2000 til 2004 stod de private for hele 45 pst. Dermed er de på disse områdene blitt viktige aktører i det samlede pasienttilbudet.

Arbeiderpartiet satte i valgkampen spørsmålsteget ved denne utviklingen, for å gi et godt helsetilbud til alle er en offentlig oppgave som ikke kan styres ut fra profittenssyn. Private sykehus velger fort å satse på de enkle behandlingene framfor mer kompliserte sykdomstilfeller. Dette vil kunne føre til en vridning av prioriteringene, noe som ikke er basert på pasientens beste, men på eierens ønske om størst mulig fortjeneste. Om vi ser på hvilke områder ventetiden for behandling ble redusert under Bondevik II-regjeringen, gir det en ytterligere grunn til å sette spørsmålsteget ved om det er en slik prioritering vi ønsker mer av. Det er nemlig slik at for pasienter med alvorlige sykdommer, som tykktarms- og endetarmskreft, prostatakreft og brystkreft, ble ventetiden for operasjon ikke redusert i det hele tatt i perioden 2001–2004, trass i stor aktivitetsøkning på sykehussektoren. Fra 2003 til 2004 var det endatil en liten økning i ventetiden for disse alvorligste lidelsene.

Det er samtidig en betydelig nedgang – og en gledelig nedgang – i ventetiden for fjerning av mandler, og for pasienter med grå stær, lyskebrokk, osv., som altså ble behandlet og blir behandlet ved dagkirurgi. Dette skyldtes i stor grad økt bruk av private, kommersielle sykehus og private avtalespesialister. Det var selvsagt bra at ventetidene gikk ned for mindre alvorlige lidelser – det skal vi fortsatt satse på – men det at ventetidene for behandling av de alvorligste sykdommene ikke ble redusert, vitner om at den borgerlige regjeringen ikke lyktes fullt ut i prioriterings spørsmål. Arbeiderpartiet ønsker å styre utvik-

lingen, slik at pasientene med størst behov og med de alvorligste sykdommene kommer først i køen og får kortest ventetid.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:39:01]: Man skal vokte sine ord vel – jeg holdt på å si – sitt ønske om å kommentere foregående innlegg. For en så underlig form for virkelighetsbeskrivelse som representanten Bøhler her kommer med, det skal man lete lenge etter. Når man hevder at det at de private behandler pasienter, gjør at ventetidene øker for bl.a. kreftkirurgi og kreftbehandling, da er det med respekt å melde på tide at man revurderer det man har sagt.

Ting går dessverre feil. Når statsråden hevder at ventetidene går ned, er det med respekt å melde ikke nødvendigvis det alle tall viser. Man skal ikke bruke særlig lang tid på å lese på hjemmesiden til Fritt sykehusvalg før man bl.a. ser at ventetidene ved en rekke sykehus faktisk er økende. Men det som er problemet med de tallene som framkommer der, er at man er lite oppdatert, og man bruker faktisk ikke de korrekte tingene, som å vise antall ventende som står på listene. For når man undersøker disse tallene, når man tar kontakt med sykehusene, og når man faktisk får behandling, viser det seg dessverre at det ikke alltid er sammenheng mellom antallet uker som står oppgitt, og den faktiske virkeligheten som hverdagen bringer.

Dette er en ideologisk debatt på mange områder. Det er helt åpenbart. At det er det som ligger bak, kunne vi også lese av Soria Moria-erklæringen. Det som er problemet, er at man bommer fullstendig når man snakker om hvem dette vil ramme. Man snakker om at vi ikke skal ha et todelte helsevesen, der man har én rettighet for dem som har feit lommebok, og én for dem som ikke har det. Ja, men det er jo denne politikken, som vi nå velger fra Regjeringens side, som gjør at vi får det. De som har hatt den tykkeste lommeboka og den beste økonomien, har alltid kunnet kjøpe seg ut av en kø. De har alltid kunnet få en behandling, enten i Norge eller ved private helseforetak i utlandet. Det som har vært utviklingen de senere årene, er nettopp at den jevne mann, altså folk flest, har kunnet gjøre seg bruk av dette, gjennom avtaler som de regionale helseforetakene har inngått med de private. Og det er her man bommer. Ved at man nå begrenser dette – og ikke bare begrenser det, men går så langt at vi har begynt å få de første konkursene innenfor disse sykehusene som følge av de signalene som Regjeringen og statsråden har gitt de regionale helseforetakene – vil den menige mann ikke få denne muligheten. Han må pent stille seg i kø og vente, mens de som har den tykkeste lommeboka, til enhver tid vil kunne få disse tilbudene uansett.

Jeg håper i hvert fall at statsråden går inn og ser på måten vi oppdaterer hjemmesidene til Fritt sykehusvalg på, og ikke minst at vi får klare tallstørrelser på ventetiden og antall ventende som står på listene, for da kan man faktisk gå inn og se at effektiviteten ikke har økt så veldig mye i de offentlige sykehusene.

Så kan man også se på sykefraværet. Sykefraværet øker formidabelt, og det i en tid da Regjeringen faktisk

har fjernet posten hos trygdeetaten om kjøp av helsetjenester.

Ja, ingen skal si at disse tingene nødvendigvis går i riktig retning. Og når man til og med prøver å skyldte på de private aktørene – at de har stått og skummet fløten i dette markedet – så er det faktisk ikke korrekt. Da må man gå inn og se på DRGen, altså pasienttyngden som de private har behandlet. For her kommer veldig mange påstander som ikke nødvendigvis har rot i virkeligheten. De private sykehusene er viktige, både som et korrektiv og som effektive behandlingsinstitusjoner som skal sørge for at pasientene får hjelp til å komme seg ut igjen i jobb eller få en bedre hverdag – helst begge deler. Ting går feil vei på dette området. Jeg håper at man tar fornuften fangen til slutt og endrer dette litt. Det er nok å se på for å finne ut hvorvidt man har satset på helsevesenet eller ikke. Se på dagens tekst-TV. Revmatikerne får nå en dårligere hverdag som følge av finansieringen av enkelte medisiner.

Bent Høie (H) [11:44:46]: Jeg vil starte med å gratulere statsråden som en av de få statsrådene i denne regjeringen som har fått raske resultater av en villet politikk. De raske resultatene er at antallet mennesker som må bruke egen økonomi til å kjøpe seg forbi de offentlige helsekøene, øker betydelig, og ikke minst har salget av private helseforsikringer allerede nå i år vært like høyt som det det var samlet sett i 2005. Det var et marked som var i ferd med å tørke inn som følge av at den forrige regjeringen åpnet opp for at folk kunne bruke private sykehus, men at det offentlige betalte regningen. Så det er grunn til å gratulere helseministeren med raske resultater, men det er pasientene og innbyggerne som må betale regningen.

Når helseministeren viser til at ventetiden i Helse Vest har gått ned, er ikke det noe vanskelig regnestykke. Grunnen er at Helse Vest gjennom et målrettet arbeid har prioritert de pasientene som har ventet lengst. Det betyr ikke nødvendigvis at de har behandlet betydelig flere pasienter, men at de har behandlet dem som slår raskest ut på statistikken, og dermed vil den gjennomsnittlige ventetiden gå ned.

Enkelte pasientgrupper opplever imidlertid økte ventetider, og ikke minst at de må reise mer og lenger for å få behandling. Det betyr at flere og flere, ikke minst av dem som er i arbeid, er villige til å betale enkle operasjoner selv.

Denne regjeringen har fått et annet resultat, nemlig en betydelig økning i sykefraværet. Det er jo ikke rart når folk må stå i kø i månedvis og vente på operasjoner som koster noen få tusen, og dermed må være sykmeldt uøndelig lenge. Når de får f.eks. arbeidsgiver til å betale denne operasjonen, har denne regjeringen innført skatt på behandlingen, slik at de også gjennom det må skattlegges for den fordelen det er å få raskere behandling og dermed komme raskere tilbake igjen i jobb. Her er det åpenbart ikke arbeidslinjen som er styrende for Regjeringens politikk.

Regjeringen er veldig opptatt av å skille mellom ikke-kommersielle og kommersielle private aktører og fokuserer på de kommersielle aktører nærmest som om dette var

(Høie)

personer på profittjag som klarte å lure penger ut av det offentlige. Det er ikke et eneste privat kommersielt sykehus i dette landet som har behandlet en eneste pasient der det offentlige betaler regningen, uten at den prisen som betales, er et resultat av forhandlinger mellom det offentlige og de private aktørene. Det er også slik at den prisen som betales, er betydelig lavere enn den prisen som betales for tilsvarende operasjoner i offentlige sykehus. At noen tjener noen penger på faktisk å tilby samfunnet flere, bedre og billigere behandlinger enn det det offentlige gjør selv, er det helt utrolig at noen kan bli moralsk opprørt over. De samme blir ikke tilsvarende moralsk opprørt over at pengene brukes ufornuftig i det offentlige helsevesenet, og det er grunn til å spørre seg: Hva er det som er forskjellen på at noen tjener litt på at de klarer å tilby samfunnet flere, bedre og billigere operasjoner, og på at det i det offentlige åpenbart er enormt stor forskjell mellom de enkelte sykehus' mulighet til å bruke de ressursene som Stortinget bevilger på dette området, på en fornuftig måte, slik at det faktisk blir til det beste for pasienten?

Dette er et uttrykk for en villet politikk fra Regjeringens side. Jeg er helt overbevist om at vi i årene som kommer, vil se en økning i antall eldre mennesker som f.eks. er villige til å bruke 60 000–70 000 kr for å få en god hofteoperasjon på sitt nærmeste private sykehus, istedenfor å bli sendt av gårde til et tilbud som de også må vente lenge på. Jeg mener at det skal de selvfølgelig ha rett til, men jeg synes det er sørgelig at vi fører en politikk som gjør at disse ikke kan få betalt denne regningen av det offentlige, og ikke minst at ikke nabokonen skulle kunne få akkurat det samme gode tilbudet fordi hun ikke hadde råd til det, noe som er et resultat av en villet politikk fra denne regjeringen. Dette tror jeg er et område der flere og flere vil gjøre opprør, der flere og flere vil gi beskjed. Men dessverre er dette skrevet ned i Soria Moria-erklæringen, og det er lite som tyder på at Regjeringen vil endre sin politikk på dette området.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:50:06]: For oss er det grunnleggende å sikre en sterk velferdsstat, så folk kan føle seg trygge på at de får en god helsehjelp, uansett om de har mye eller lite penger. Vi er bekymra over de økende sosiale skillene, og at stadig større deler av velferden de siste åra har blitt overlatt til et privat marked.

Regjeringsplattformen slår fast at vi vil begrense omfanget av avtaler med private kommersielle sykehus, at ledig kapasitet i de offentlige sykehusene skal utnyttes, og at avtaler mellom helseforetak og private kommersielle sykehus ikke skal ha et omfang som undergraver pasientgrunnlaget for de små lokalsykehusene. Dette er bra. Det er dessuten bra at statsråden har tatt initiativer for å få bukt med en del uønska tendenser til markedstenkning i det offentlige helsevesenet.

Representanten Lønning viser en ukritisk holdning til kommersielle aktører, og han skiller ikke mellom private kommersielle aktører og private ideelle aktører. Derfor vil jeg utfordre ham på noen punkter.

For det første: Lønning har vært med på, som leder av to prioriteringsutvalg, at det må prioriteres i helsevesenet. Er Lønning med på at et stort omfang av avtaler med private kommersielle aktører kan undergrave viktige prioriteringsmål? Ser han at et stort omfang av private aktører uten klare begrensninger faktisk kan tappe det offentlige helsevesenet for verdifull arbeidskraft? Jeg kan nevne konkurransevridende elementer som lønn, fleksibilitet med hensyn til ansettelser, og at man slipper byrden med opplæring. Rikshospitalet hadde f.eks. tidligere problemer med å få unna ventelistene for leppe-/ganespalte og for brannskader. Attraktive jobber i private sykehus som baserte seg på kosmetisk kirurgi, ofte med avtaler med helseforetak på toppen av dette, var en viktig årsak.

For det andre, og dette følger av mitt første spørsmål: Hva er effektivitet? Det ligger implisitt i Lønnings interpellasjon at effektivitet er lik raskere avvikling av ventelister. For SV er det sjølsagt viktig å få ned køene. Jeg vil likevel stille meg kritisk til at utstrakt bruk av private kommersielle aktører er det som må til, spesielt i et system som i stor grad er basert på lønnsomhet fra før. Under den forrige regjeringa økte antallet private sykehus dramatisk. Dette medførte også økt konkurranse. I Brennpunkt 8. februar 2005 uttalte en hjertekirurg ved et universitetssykehus at offentlige sykehus holder på «å bli smittet av privatklinikkenes mentalitet: en mer liberal diagnostisering». En professor i helsepolitikk sa at «vi opererer friskere og friskere pasienter».

Derfor må jeg spørre representanten Lønning om det er så sikkert at økt privatisering øker effektiviteten. Hvis lønnsomhetsbetraktninger gjør at stadig friskere pasienter behandles, vil dette ha en negativ og ikke en positiv effekt, fordi ressurser blir sløst bort på unøvendige aktiviteter. Og til tross for intensjonene om å være prioriteringsnøytral er det mye som tyder på at ISF-systemet har en del utilsikta og uønska konsekvenser med hensyn til hvem som kommer først til behandling i norske sykehus. Til en viss grad foregår det en prioritering av relativt friske, men økonomisk lønnsomme pasienter med enkle behandlingsbehov, noe som også ble forsterket delvis i perioder under den forrige regjeringa. Dette utgjør en trussel mot helse-tjenestens likhetsidealer og det overordnede fordelingsprinsippet «til dem som trenger det mest». Det er vel liten tvil om at private sykehus i enda mindre grad vil være interessert i å behandle de sykeste, de mest kompliserte lidelsene, de som ofte ikke lønner seg. Vi trenger ikke en forsterkning av denne tendensen.

Dessuten: Sjøl om aktiviteten var rekordhøy i 2004, satte norske sykehus også en annen rekord, nemlig rekord i antall ikke planlagte reinnleggelser, særlig av eldre pasienter med komplekse sykdommer. Dette er heller ikke særlig effektivt. Effektivitet kan faktisk måles i om vi oppnår de helsepolitiske målene om at de som er sykest, skal få behandling først, og om vi faktisk gir adekvat behandling, ikke bare om vi behandler flere.

Til slutt: Jeg er enig i at det kan være grunn til å bruke private kommersielle aktører i noen tilfeller, og særlig der det mangler et godt alternativ i det offentlige. Et eksempel er når det gjelder spiseforstyrrelser. Der er vi altfor dårli-

ge, og der fins det kommersielle alternativer, som Capio i Fredrikstad. Men jeg mener det i utgangspunktet ville være klokere og mer effektivt å bruke disse pengene i det offentlige, fordi kommersielle tilbud innebærer at man skal gå med overskudd til eierne sine, og dermed går det penger til spille som kunne ha vært brukt til å behandle pasientene – altså ikke effektivt. I mellomtida derimot må vi ha som utgangspunkt at anorektiske pasienter har en livstruende sykdom, og de kan ikke vente.

Laila Dāvøy (KrF) [11:55:23]: Takk til representanten Lønning for at han reiser et viktig spørsmål, med det viktige poeng at pasientene ikke skal oppleve økt ventetid på utredning og behandling og et mindre tilgjengelig behandlingstilbud.

Jeg vil ta Helse Vest som eksempel. Der har påleggnet fra helse- og omsorgsministeren til helseforetaket om å skjære ned på bruken av private sykehus ført til innskrenkninger og permitteringer ved private helseinstitusjoner som har bidratt sterkt til å kutte helsekøene. Bruk av private aktører har i Helse Vest blitt redusert med 35 pst. Enkelte private klinikker har fått antallet tildelte operasjoner betydelig redusert. Det har også oppstått skjevdeling mellom de ulike helseforetakene i Helse Vest. Den siste runden i Helse Vests bruk av private sykehus førte til at bare 10 pst. av operasjonene ble tildelt private aktører i Rogaland. Resten gikk til Bergen. Problemet med dette er også at pasienter må reise langt både for utredning, for behandling og for etterkontroll. Det kan for mange være en stor påkjenning.

Jeg deler vurderingen av at private aktører balanserer mellom å være et supplement og en konkurrent til de offentlige sykehusene, og at det er opp til helseforetakene å styre denne balansekunsten. Likevel fortjener de private aktørene en viss forutsigbarhet, siden de i sin tur har ansatte som skal ivaretas, og har en bedrift som kanskje har vært i virksomhet i mange, mange år. Verst er det hvis det viser seg at den politikken helse- og omsorgsministeren pålegger helseforetakene nå, vil kunne gi økte ventetider og dermed ramme pasientene. Vi har hatt en debatt om realiteten i ventetider, og det som helt definitivt er sikkert, er at når det gjelder rus, får vi signaler om en slik utvikling, spesielt når det gjelder rettighetspasienter innenfor rusmiddelomsorgen. De står i kø, og køene er lange. Der som det viser seg å inntreffe for ruspasienter det samme som for andre grupper pasienter som andre representanter har vært inne på, vil da statsråden legge om denne kursen?

Når det gjelder de private ideelle sykehusene, er de betydelige leverandører av helsetjenester og fungerer i dag som en integrert del av den offentlige spesialisthelsetjenesten. I forbindelse med den statlige overtakelsen av spesialisthelsetjenesten og organiseringen i helseforetak ble det forutsatt at rollen og rammevilkårene for private virksomheter som leverer helsetjenester, skulle videreføres. I henhold til helseforetaksloven var de regionale helseforetakene forpliktet til å videreføre og inngå nye avtaler med private aktører. Kristelig Folkeparti er spesielt opptatt av at disse ideelle sykehusene fortsatt skal eksistere, siden de bl.a. bidrar med et viktig mangfold i norsk helsetjeneste,

ikke minst med sitt diakonale preg. Det er viktig også for disse institusjonene å ha trygghet for at deres eksistens er sikret.

Det samme gjelder de private sykepleierhøgskolene, som ofte er opprettet i tilknytning til de ideelle sykehusene. Vi imøteser det utvalget som Regjeringen nylig har nedsatt, og som skal utrede den videre utvikling innenfor høyere utdanning og se på tiltak for å sikre at strukturen til universitet og høyskoler bidrar til å møte samfunnets behov. Også de private sykepleierhøgskolene trenger økonomisk forutsigbarhet. Dessuten er det disse som skal levere ferdig utdannede sykepleiere og andre med helsefaglig utdanning, til bl.a. en styrket eldreomsorg. At det kuttes i bevilgningen til disse private høgskolene, slik det skjedde i Regjeringens budsjett for 2006, må ikke skje igjen. Det er positivt at det er reversert i revidert nasjonalbudsjett.

Til sist ser vi, som flere har vært inne på, en utvikling mot et todelt system på en helt annen måte enn at private inngår som en del av en offentlig plan og får kostnadene dekket av det offentlige. Vi ser en todeling mellom dem som har råd til å kjøpe tjenestene selv – eller bedriften de jobber i, gjør det – og dem som bruker det offentlige tilbudet. Hver eneste dag ser vi på TV og i aviser forsikringsselskaper som averterer med helseforsikringer. Den utviklingen vi nå ser, med en annen type todeling, bekymrer ikke den statsråden?

Rune J. Skjælaen (Sp) [12:00:31]: Jeg har først lyst til å si litt om dette med helseforsikringer. Det er underlig at det skulle være signaler Regjeringen sender ut om å begrense omfanget av bruken av kommersielle private aktører, som fører til en slik økning i helseforsikringer. Jeg synes det er ganske underlig å komme med slike påstander. Jeg tror det forteller mer om hvor mye det betyr for oss mennesker å være friske, og hvordan mennesker på mange forskjellige måter prøver å sikre seg mot sykdom. Det tror jeg er årsaken til økningen i helseforsikringer, og ikke det at Regjeringen sender ut noen signaler.

Interpellanten Inge Lønning peker i sitt innlegg på mulig negative konsekvenser i forhold til ventetider m.m. når Regjeringen ønsker å begrense private kommersielle aktører i spesialisthelsetjenesten. Jeg synes ikke det har kommet fram i innleggene her at ventetidene øker. På ett område som ikke har vært nevnt, øker ventetiden noe – og det gjelder innenfor psykiatrien, innenfor psykisk helsevern. Den økningen skyldes nok først og fremst at antall henvisninger øker.

Regjeringserklæringen setter et klart skille mellom private kommersielle og private ideelle sykehus og helseinstitusjoner. Private ideelle skal sikres gode og stabile rammevilkår, mens avtaler med private kommersielle sykehus og helseinstitusjoner skal begrenses. Men betyr dette at aktiviteten settes ned, at færre pasienter behandles? Det virker jo slik. Det er ingen som har vist så langt i interpellasjonsdebatten at det blir behandlet færre pasienter i dag på grunn av dette.

Flertallet på Stortinget, altså regjeringspartiene, har fått vedtatt et budsjett for spesialisthelsetjenesten, som vi-

derefører den veksten som skjedde i 2005. I motsetning til Høyres og Kristelig Folkepartis forslag økte vi budsjettet med om lag en halv milliard kroner. I tillegg har vi i revidert nasjonalbudsjett foreslått 100 mill. kr ekstra, altså 60 mill. kr til Helse Vest og 40 mill. kr til Helse Midt-Norge. Med Høyres opplegg ville en måtte redusere behandlingsskapasiteten, og ventetiden ville sannsynligvis blitt lengre om den tidligere regjeringens budsjettforslag hadde gått gjennom i Stortinget.

Jeg skal gi et eksempel på hvordan offentlige helsemidler ikke bør brukes, og jeg siterer fra Bergens Tidende:

«Siden søvnklinikken, eller snorkeklivnikken som den populært kalles, ble opprettet ved Voss sjukehus» – altså det private og det offentlige – «har tusenvis av pasienter fra hele landet fått behandling der. De fire siste årene har klinikken foretatt omkring 3000 snorkeoperasjoner og søvnutredninger årlig.»

«Snorking har vist seg å være god butikk. Inntil 2003 var en enkel snorkeoperasjon priset til 20.500 kroner. Av dette gikk 6000 kroner til Eurosleep» – som da er selskapet. «Etter 2003 er prisen» – fra det offentlige – «satt ned til 6000 kroner.»

I 2003 var overskuddet 11,5 mill. kr. Eieren, Magne Tvinnereim tok ut et skattefritt utbytte den gangen på 7 mill. kr. Etter at prisen ble satt ned, tok han ut et skattefritt utbytte på 3,16 mill. kr.

Jeg mener at det hadde vært uansvarlig av Regjeringen ikke å gi noen signaler om at denne type helsetjenester ønsker vi å organisere på en annen måte enn at private kommersielle skal melke helsebudsjettet for store summer. Jeg håper jo at de andre som reiser spørsmål omkring dette, også er enig i at dette ikke er en måte å bruke offentlige helsekroner på. Vi skal kunne bruke private aktører der det kniper på det offentlige, men først og fremst skal en bruke og utnytte den kapasiteten og de effektiviseringsmulighetene som ligger innenfor det offentlige helssystem.

Gunvald Ludvigsen (V) [12:05:44]: For Venstre er det avgjerande at vi har eit godt og likeverdig helsetilbod til alle som treng det, når dei treng det. Vi meiner at helsevesenet totalt må ta pasienten og pasienten sine lidningar og dei pårørande på alvor. Informasjon, medbestemming og kvalitetssikring er nødvendig for at vi som pasientar skal kjenne den tryggleiken vi vil ha, når vi treng hjelp.

Det er jo slik at det er blitt eit aukande gap mellom forventningane våre og dei medisinsk-faglege moglegheitene på den eine sida og det som er tilgjengelege ressursar på den andre sida.

Venstre meiner at eit sterkt offentleg helsevesen under demokratisk styring er den beste garantien for at dei tilgjengelege helseressursane blir brukte til å skape eit – og eg understrekar – *likeverdig* tilbod med prioritering på medisinsk-fagleg grunnlag.

Private aktørar er ikkje noko nytt, som fleire har vore inne på. Det er ikkje noko nytt innan det norske helsevesenet, og vi i Venstre meiner at det i tillegg til eit sterkt of-

fentleg helsevesen framleis må vere rom for private aktørar. Venstre ønskjer å medverke til at dagens samarbeid mellom private og offentlege helsetenesteleverandørar skal vidareutviklast med valfridom for pasienten, i tråd med den lovgivinga som eksisterer, og der det offentlege blir gode bestillarar.

Eg trur at konkurranse er sunt. Det må i alle fall ikkje bli slik at private helsetenester ikkje blir brukte av ideologiske årsaker. Særleg i bynære område vil dei private aktørane kunne korte ned køane og bidra til eit godt helsevesen med eit trygt tilbod til alle.

Venstre meiner at private aktørar kan vere eit positivt supplement – eg vil understreke *supplement* – til det offentlege helsetilbodet, fordi vi er spesielt opptekne av at ein ikkje underminerer distrikts- og lokalsjukehuset sitt kundegrunnlag, slik andre har vore inne på før. Desse sjukehusa er avhengige av noko meir enn reine akutfunksjonar, både for å utnytte ressursane effektivt og for å kunne rekruttere nøkkelpersonell til desse institusjonane.

Som tidlegare sjukehusdirektør veit eg at det er mange mytar knytte til det private helsetilbodet, f.eks. at dei private spesialisttilboda er mykje betre og meir effektive enn dei offentlege. Det var noko som vi hørte veldig ofte. Men eg vil seie at det som regel handlar om at dei private ikkje treng å tilby den breidda av tenester som dei offentlege sjukehusa har. Eg er ikkje i tvil om at dei fleste offentlege sjukehusa er samfunnsøkonomisk konkurransedyktige i høve til dei private. Eg trur den salomoniske konklusjonen er at vi treng begge delar.

Venstre meiner at lokalsjukehusfunksjonen kanskje er den viktigaste funksjonen når det gjeld alle norske sjukehus, og då vil eg minne om at Ullevål sjukehus er det største lokalsjukehuset i landet. Samtidig er det klart at dagens sjukehusstruktur ikkje nødvendigvis samsvarer med behovet i framtida. Den medisinsk-teknologiske utviklinga og spesialiseringa innanfor medisin i tillegg til forventningane våre om best mogleg behandlingresultat og minst mogleg risiko fører til at mange behandlingsformer blir samla på færre einingar.

Venstre meiner likevel at det ikkje er nokon motstrid mellom fornuftig og nødvendig funksjonsfordeling og vidareføring av spesialisthelsetenestekjeda, inklusiv ein desentralisert sjukehusstruktur og plass til private aktørar innanfor spesifikke område. Eg tenkjer spesielt på fagfelt som øyre, nase, hals og auge, som er område eg trur passar for private.

Det som får blodet til å bruse i lokalsamfunnet, er vern av lokalsjukehusa. Den vanlege kvinne og mann går ut i gatene for å kjempe for lokalsjukehusa sine og ikkje minst for å verne om innhaldet i dei. Debatten om innhaldet i lokalsjukehusa må dreie seg om meir enn berre tak og veggar. Sjølv om dette momentet er sært i denne debatten, er det ein klar samanheng mellom lokalsjukehusa og kva funksjon dei skal ha (presidenten klubar).

Heilt avslutningsvis vil eg seie at Venstre meiner det er viktig å finne den rette balansen mellom dei forskjellige tenesteaktørane, slik at pasientane samla sett får eit best mogleg tilbod.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:11:14]: Det er positivt at statsråden erkjenner og bekrefter at private sykehus har bidratt betydelig til å få ned ventetiden for pasientene. Jeg registrerer også at statsråden mener at private sykehus er et viktig supplement til det offentlige. Derfor er jeg ganske forundret over den negative holdningen til private sykehus som både representantene Bøhler og Thorkildsen og andre fra regjeringspartiene – for så vidt også statsråden, senere i innlegget – viser i denne debatten.

Når det gjelder Regjeringens motstand mot private sykehus, og de signalene som er sendt ut til helseforetakene, ser man allerede tegn til lengre helsekøer, uansett hva statsråden nå sier om det. Jeg mener at den uforutsigbarheten som Regjeringen skaper for de private sykehusene, kan true kvaliteten i de offentlige sykehusene og gi økte helseforskjeller. Og det er jo nettopp det representanten Thorkildsen står her og er veldig bekymret for.

Resultatet av Regjeringens ideologiske motstand mot private sykehus er – kan det se ut som – at ideologi og politikk går foran hensynet til pasienten. Jeg tror også at den motstanden som blir vist her i dag fra regjeringspartienes side, kan få store konsekvenser for pasienttilbudet og helsevesenet.

Representantene fra regjeringspartiene snakker negativt om at antall private sykehus økte under den forrige regjeringen. Ja, det er riktig at det økte. Det er jo derfor helsekøene, slik statsråden var inne på, er blitt betydelig redusert – fordi det var flere private aktører som bidro til å behandle pasienter. Hvis Regjeringen skal fortsette å føre den politikken den nå har signalisert, kan det føre til lengre helsekøer og økt ventetid for pasientene. Kvaliteten kan svekkes, som jeg var inne på. Færre oppdrag til private aktører svekker kvaliteten på de private tilbudene. Det kan bli anbudsrunder rundt i helseforetakene med ensidig fokus på pris, og det vil slå negativt ut for de aktørene som har satset på kvalitet. Dette er en usolidarisk helsepolitikk.

Undersøkelser viser at stadig flere selv velger å betale behandling, i tillegg til at stadig flere kjøper private helseforsikringer. Dette skyldes økt ventetid og redusert tilbud i den offentlige helsetjenesten som følge av Regjeringens nye linje overfor private aktører. De som har god økonomi, kan kjøpe seg fram i helsekøen, mens de som har dårlig økonomi, blir henvist til offentlige sykehus med lengre ventetid. Regjeringen skaper med andre ord et klasseskilt helsevesen.

Høyre mener at alle pasienter skal få velge på øverste hylle uavhengig av hvor mye penger de har. Det ser imidlertid ut som om Regjeringen mener at kort ventetid og valgfrihet i helsetjenesten bare skal forbeholdes dem som har god økonomi. Det mener Høyre er helt uakseptabelt.

Olav Gunnar Ballo (SV) [12:15:05]: Interpellanten tar opp et viktig tema og har solid grunnlag for selv å mene noe om det han tar opp. Lønning har jo ledet to utvalg som har sett på prioritering i helsevesenet, og jeg synes at begge utvalgene fanger opp en debatt som vi i liten grad har tort å gå inn på: nettopp debatten om prioritering av ressursbruk.

Da er det to spørsmål som blir helt sentrale. Det ene er: Hvordan sikrer vi en styring av pengeflommen inn mot helsevesenet på en slik måte at vi prioriterer de gruppene som trenger det mest? Det andre er i tillegg: Hvordan målretter vi den pengestrømmen til de gruppene som trenger det mest? Altså: Vi må både få kontroll over den totale utgiftsmengden og, i tillegg, nå de gruppene som har størst behov.

Lønning oppnådde gjennom de prioriteringsutvalgene i hvert fall å sette psykiatrien, som vi har fått en opptrappingsplan for, i fokus. Det er veldig bra. Det som imidlertid ser ut til å være tilfellet her i dag, er ikke at opposisjonen er genuint opptatt av å diskutere sakens innhold, men at de er mer opptatt av å tegne et vrengebilde av hvor stor forskjell det er mellom forskjellige regjeringer – dem som Høyre måtte ha vært en del av, og den som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet nå er en del av. Faktum er at det interpellanten, og også Sonja Irene Sjøli i sitt siste innlegg her, tar til orde for, er noe som deres egen helseminister, Ansgar Gabrielsen, advarte mot for bare noen måneder siden. Eksempelvis reduserte Ansgar Gabrielsen den innsatsbaserte finansieringen fra 60 til 40 pst., noe som SV bl.a. hadde tatt til orde for i ganske mange år, nettopp fordi man så at det gav en utgiftsstrøm der økonomien var for dårlig styrt. I det øyeblikk man begynner å diskutere det og ser på hvordan vi målretter midlene på en fornuftig måte, får man en debatt som partiene ikke nødvendigvis trenger å være så uenige om, hvis man har gode, faglige analyser.

Jeg har lagt merke til, også mens jeg selv satt i sosialkomiteen, hvordan partiene på tvers – fra Høyre, i hvert fall til SV, og ofte også Fremskrittspartiet – kan finne sammen om virkemidler, mens man i debatten i dag framstiller det som om det er et hav av forskjell mellom partienes synspunkter når det gjelder virkemidler. At det ikke nødvendigvis er tilfellet, viser veldig ofte innstillingene fra den nåværende helsekomiteen. Jeg er også overrasket over at Lønning, som ellers nettopp har vært opptatt av prioriteringer, ikke sterkere poengterer nødvendigheten av økonomistyring her i dag.

Noe av det rare er også at man sier at venstresiden i norsk politikk har gjort det til en ideologi å hindre privatisering av helsetjenester. Fastlegereformen er jo på mange måter en privatiseringsreform. Men det man har, er veldig gode økonomiske incentiver for å sikre at bruken av midlene er målrettet – og det har den jo stort sett vært. Men det man likevel ser – det kan vi i SV si, som gikk inn for fastlegereformen – er at den rammer det samfunnsmedisinske fagområdet på en måte som er uheldig, og som gjør det nødvendig å styrke det. Skal man klare å styrke det, kan man naturligvis ikke gjøre det ved å privatisere fastlegereformen ytterligere, eller få flere allmennpraktikere til å gå inn på stykkprisbaserte ordninger. Da er man nødt til å ha samfunnsmedisiner som går inn i stillinger der de i all hovedsak jobber ut fra et fastlønnsregime. Det betyr at det er ikke primært det ideologiske som bør styre denne debatten, men det er å finne fram til de virkemidlene som gjør at man oppnår det man var på jakt etter.

Når man ser på legevakten i allmennpraksis, ser man at stykkprisfinansieringen fungerer utmerket. Det ville ha vært fullstendig håpløst innenfor legevaktsystemet med tanke på akutthjelp å skulle måtte vente på en oppsatt venteliste. Innenfor sykehusene, derimot, ser vi – det vet jo Lønning også meget godt – at økonomiveksten de siste årene har vært formidabel, uten at man på alle områder nødvendigvis kan påvise at det har gitt den effekten som økt tilskudd skulle tilsi. Det illustreres også godt av det som bl.a. representanten Skjælaaen nevnte, nemlig at bevilgningene som den sittende regjeringen har kommet opp med, er større enn de Høyre foreslo. Det betyr at resonnementene her i dag er helt motsatt av det de var for bare et halvt år siden.

Denne typen debatter måtte jo være tjent med at man analyserte hva som har effekt, og prøvde å finne fram til enighet om det, i stedet for å prøve å framstille det som om det er et hav av forskjell partiene imellom når det gjelder i bruken av virkemidler. For det synliggjør den politikken som har vært ført i en årrekke, at det ikke har vært – ikke minst Ansgar Gabrielsen og Høyre-statsrådets siste helsebudsjett, før Bondevik II-regjeringen gikk av.

Inge Lønning (H) [12:20:04]: Det har vært en mangfoldig debatt med en god del innslag som har ligget i beste fall i ytterkant av det interpellasjonen dreide seg om. Men selvfølgelig er det interessant å diskutere helsepolitikk i sin store alminnelighet og prioriteringsproblemer. Mitt poeng er bare at det gjør det verken lettere eller vanskeligere å prioritere på overordnet nivå – dvs. på statsrådets nivå, eller på regionalt nivå for helseforetakene – om man inngår avtaler med private tilbydere eller ikke. Prioriteringsverktøyet forandres ikke en tøddel ved det.

Det som er det nye i situasjonen, er at de regionale helseforetakene har mottatt en instruks fra statsråden som sier at man skal trappe ned bruken av private aktører. Det er ikke en instruks som er begrunnet i pasienthensyn. Jeg har i hvert fall ikke registrert det. Det er ikke en instruks som er begrunnet i hva det er behov for, eller ikke er behov for. Det er en ren og skjær ideologisk doktrine som ikke er forsøkt underbygget med noen argumenter som jeg har kunnet registrere.

Da må det jo være tillatt å ta hensyn til at f.eks. eldre-rådene i de to største byene i Rogaland, Stavanger og Haugesund, begge har fått enstemmige uttalelser – det betyr at det også er folk fra regjeringspartiene – som uttrykker stor bekymring for det som har skjedd, bl.a. i Helse Vest.

Representanten Skjælaaen syntes det var underlig at noen kunne tolke en dramatisk økning i etterspørselen etter private sykeforsikringer på den måten jeg gjorde. Jeg synes det er underlig at representanten Skjælaaen velger strutsens måte å forholde seg på når man ser noe ubehagelig, nemlig å stikke hodet i sanden. En dobling fra ett år til det neste må man jo faktisk anse som såpass oppsiktsvekkende at man må gidde å spørre: Hva er det uttrykk for? Det er selvfølgelig uttrykk for en økende usikkerhet hos eldre mennesker, for det er i det alt overveiende eldre mennesker dette dreier seg om. Tallene fra bl.a. Helse

Vest som statsråden refererte på en ganske generell og egentlig ganske misvisende måte, viser jo at tar man hensyn til demografien – og vi vet jo at de neste ti år kommer behovet for denne type helsetjenester til å øke dramatisk på grunn av alderssammensetningen i befolkningen – vil det her være behov for en betydelig økning dersom ikke eldre mennesker konsekvent skal bli de som kommer bakerst i køen i alle sammenhenger i norsk helsetjeneste. Det kan i hvert fall ikke være en målsetting for denne regjeringen.

Statsråd Sylvia Brustad [12:23:21]: Jeg skjønner at særlig Høyre og Fremskrittspartiet ikke liker at ventetida går ned. Det passer, skjønner jeg, veldig dårlig inn i det virkelighetsbildet som de partiene nå forsøker å skape. Hvis det er slik at en er bekymret over at noen er bekymret, og det er det grunn til, synes jeg i hvert fall ikke at en skal skremme folk unødige.

Jeg reagerer på at det blir brukt uttrykk i denne debatten fra representanter fra særlig Høyre som at vi driver med en usolidarisk politikk. «Klassedelt helsevesen» er uttrykk som er blitt brukt, og at ideologi og politikk går foran hensynet til pasienten.

Jeg må ærlig talt si at jeg ikke skjønner hvordan det går an å uttrykke seg på den måten når denne regjeringa har bevilget 600 mill. kr mer enn det den forrige regjeringa – som Høyre faktisk var medlem av, og der de hadde helseministeren – hadde lagt opp til, og når vi nå får behandlet flere pasienter i de offentlige sjukehusene. Derved er det færre som blir avhengige av tykkelsen på lommeboka, og ventetida går ned.

Jeg synes det er unødvendig å skape et bilde av at det er en enorm avstand mellom partiene i synet på private, kommersielle sjukehus eller private aktører. Det er ingen tvil om at det er en forskjell mellom ulike partier i synet på hvor mye en skal bruke private, kommersielle aktører. Men det var altså slik at den forrige regjeringa, der Høyre hadde helseministeren, gav beskjed til helseforetakene om å kjøpe privat, nærmest uansett om det var kapasitet i det offentlige eller ikke. Det synes ikke jeg er noen god politikk. Det synes ikke Regjeringa og regjeringspartiene er noen god politikk, fordi vi må utnytte kapasiteten i det offentlige først, og så er det private og det kommersielle et nyttig supplement. Senest i går hadde mitt departement møte med PRISY, som er en paraplyorganisasjon for private, kommersielle sjukehus. Vi har dialog. De er med og har innspill i f.eks. Nasjonal helseplan, så det er ikke sånn at vi har noen skuddpremie på de private. Det at vi sier at vi skal redusere og begrense omfanget noe i forhold til de kommersielle, innebærer ikke dramatik. Men det er viktig, etter vårt syn, at vi sikrer at det ikke er lommeboka som er avgjørende, og at vi dermed utnytter kapasiteten i det offentlige på best mulig måte. Det er å ha pasienten i sentrum, og ikke det motsatte, slik som enkelte representanter har sagt her i dag.

Denne regjeringa er innstilt på å gjøre alt den kan for å korte ned ventetida så mye som det overhodet er mulig. Jeg har også sagt at jeg ikke er fornøyd med utviklinga når det gjelder spesielt psykiatri- og rusområdet, for å nevne

noen eksempler. Derfor har vi sagt til våre helseforetak at dette er områder som skal prioriteres høyere i inneværende år. Vi er også særdeles opptatt av å gi de ideelle, frivillige organisasjonenes sjukehus gode og stabile rammevilkår. Det har vi lagt opp til.

Så vi er i gang. Og den blir ikke mer riktig, den virkelighetsbeskrivelsen som Lønning prøver å tegne, selv om den er gjentatt mange ganger fra denne talerstolen i dag.

Presidenten: Dermed er interpellasjonsdebatten slutt. Dermed er dagens kart handsama ferdig. Ber nokon om ordet sett i høve til § 37 a i Stortingets forretningsorden? – Møtet er slutt.

Møtet slutt kl. 12.25.
